

"SANDARA"

Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

PRENUMERATA METAMS:

Suvienytose Valstijose \$2.00
Kitose viešpatystėse \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"

Published Every Thursday
By the Lithuanian National League
of America.YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 13 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Kovo (March) 27 d. 1919 m.

Metai VI.

Lietuviai pirks maistą Amerikoje ir Anglijoje.
Italų ir Japonų reikalavimai Taikos Konferencijoj.
Lawrence Streikas Didinasi.LIETUVIAI MIRŠTA
BADU.

Bostono angliški laikraščiai patalpino prof. Valdemaro pranešimą, kad Lietuvos žmonės miršta badu ir trokšta pirkt maisto.

Del badaujančių Lietuvos žmonių maitinimo Lietuvos valdžia nori nupirkt Amerikoje 15,000 tonų kviečių, 2000 tonų preservuotos mėsos, 2000 tonų kondensed pieno ir 500 tonų taukų. Maištas turėtų but siunčiamas per Memelį į Liepoją. Pranešimas taipgi sako:

Kuomet bus galima tikėtis maisto Lietuvai? Užmokės Amerikos lietuviai arba Lietuvos lietuviai kaip tik gaus maistą. Musų (Lietuvos) žmonės miršta badu.

LIETUVA PADARĖ KOMERCIALĘ SUTARTĮ SU ANGLIJA.

Telegramos iš Paryžiaus praneša, kad Lietuvos valdžia padarė komercialę sutartį su Didžiąja Britanija, pagal kurios Lietuva gaus kelių milijonų vertės maisto ir įvairių prekių.

Pranešimai iš Kauno skelbia, kad Amerikos komisija tyrinėja maisto klausimą Lietuvoje ir kad Francijos militarė misija pribuvo į Kauną kovo 19, 1919. Kaune Lietuvos valdžia taipgi laukia Didžiosios Britanijos valdžios misijos apsilankymo.

UKRAINŲ - RUSŲ TARYBOS.

Iš Londono pranešama, kad tarpe Rusijos ir Ukrainos bolševikų prasidėjo tarybos, išaiškinimui jų skirtumų.

MASARYK REZIGNAVO.

Čecho-Slavokų respublikos prezidentas, prof. Thomas Masaryk, neseniai nuvykęs iš Amerikos įgijusios laisvę savo tėvynėn, dabar rezignavo.

VENGRIJA KARIAUS PRIEŠ TALKININKUS.

Vengrijos valdžia pasipriešino talkininkų planams užimt tulas Vengrijos teritorijas ir išleido proklamaciją grąšindama kare talkininkams.

LENKAI MUŠA ŽYDUS.

Varšovojoje ir kituose lenkų miestuose pradėta baidyti žydų pagromai. Lenkai muša žydus be pasigailėjimo. Žydai tulose vietose organizuoja savo žydiškas milicijas, bet lenkai žydų milicijas šaudo. Lietuvos žmonės su žydais gražiai gyvena.

LAWRENCE STREIKAS PLEČIASI.

Kapitalistų pastangos sulaužyti darbininkų streiką eina niekais. Darbininkai laikosi vienybės pavyzdinčiai. Prie streikierių prisidėjo daugiau darbininkų, taisytojai ir kiti. Streikierių upas dabar geresnis, negu kuomet nors buvo, mat darbininkai jau suprato, kad vienybėje galima pergalėti pavergėjus. Streikieriai kas kart daugiau užuojautos žmonėse randa ir kova bus laimėta. Kovo 25 d. streikieriai šaudėsi su policija.

LATVIAI PAĖMĖ MINTAUJĄ.

Iš Copenhageno pranešama, kad latvių kariuomenė sumušė bolševikus ir paėmė Mintaują.

ITALAI PASITRAUKĖ IŠ TAIKOS KONFERENCIJOS.

Italijos atstovai nepasitenkino, kuomet taikos konferencija Dalmatijos uostą Fiume nesutiko formaliai pavest Italijai, už kurį eina ginčai tarpe italų ir pietinių slavų. Italijos delegatai atsisakė dalyvaut taikos konferencijos posėdžiuose, kol jų reikalavimas nebus išpildytas.

LIETUVA IR BOLŠEVIKAI.

A. Smetona, dabar esąs Švedijoje, paskelbė spaudoj, jog Lietuva baigia kriausti bolševikus laukan. Dar bolševikai tebevaldž Vilnių, bet lietuviai dasivarę beveilki to miesto vartų. Esą, už mėnesio bolševikų pavojus praslinks, jei bus išvyti visai iš visos Lietuvos. Tą žinią priduoda P. A. ir Daily Express, podraug su kitais enraščiais.

VENGRIJA GELBĖS RUSIJAI.

Vengrijos socialistai ir komunistai sutvėrė koaliciją valdžią, kuri paskelbė visų šalies turtų socializaciją. Fabrikus ir bankus pavertė į visuomenės nuosavybę. Paskelbė pilną pritarimą ir pažadė pagelbą Rusijos proletariatui, — rašo Christian Science Monitor.

JAPONIJA IR TAUTŲ LYGA.

Japonijos delegatai taikos konferencijoje užreikškė, kad tik tada galės įvykt tautų lyga, kuomet bus panaikinta rasių skirtumai, kurie dabar labai atsiliepia pav. ant Japonijos emigrantų Amerikoje.

PROFESORIAUS VALDEMARO LAIŠKAS.

Amerikos Liet. Tarybų Pildantysai Komitetas gavo angliškai rašytą laišką iš Paryžiaus nuo profesoriaus Valdemaro, kurį čia paduodame lietuvių kalboje:

"Vasario 11, 1919.

Paryžius, Francijoje. Gerbiamieji: —

Po pasitarimui su nariais įvairių komisijų tarime taikos Amerikos ir talkininkų valdžių, aš esiu tvirtai pertikrintas, kad Lietuvos žmonių viltis įgyti laisvę ir savivaldą remiasi ant Amerikos lietuvių parėmimo.

Kaipo Lietuvos Laikinosios Valdžios Premieras, aš atsišaukiu į Jus vardan Jusų kenčiančių vientaučių, idant jūs visą savo energiją įtemtumėt prie šitos didelės užduoties, kad musų teisingus reikalavimus į širdį ir mintį Amerikos žmonių iškėlus.

Musų idealas yra Amerikos žmonių idealas; musų kova yra už teises gyenti, kaip liuosiemis žmonėms, — tai įieškinis delei kurio Amerika, kiekvienoje savo istorijos karėje, pašventė iki paskutinėsios savo kraują ir savo turtą. Mes reikalaujame tik išpildyti tuosius didžiuosius principus, kuriuos Amerika per savo Prezidentą Wilsoną taip iškilmingai pasižadėjo remti. Lietuva, kaip ir Amerika, nieko iš šitos karės sau netrokšta,

kaip tik ingyti neatimamas laisvųjų žmonių teises - apsispręsti valdžios pavida-lą, pagal kurį jie turės gyventi, ir liuosybės nuo svetimųjų priespaudos.

Mes esame nedidelė tauta; musų įieškiniai mažai buvo išskelbti; jums (t. y. amerikiečiams) reikia dabar padėti visitėlė energijai ir sumanumas, tiesiams įieškiniams pašvestas ir suvienytas su vienintėliu tikslu idant Amerikos žmonės supažindinus su musų reikalais ir su musų prakilniais siekiniais. Reikia jums šauktis pagelbos nuo kiekvieno Amerikos žmogaus, kuris su pranta, jogei liuosybė ir demokratija šioje kovoje dar gali buti išlaimėta...

Aš tik ką iš Lietuvos pribuvau Paryžium; bučiau aš patsai Amerikon atvykęs; bet visos pareigos mane čionai pririšo pasilikti. Jusų kenčiantie broliai, ketverių metų karės nuteriotoje žemėje, su pilnomis vilties akimis kėlė žvilgį į jus gyvenančius Amerikoje. Prie jokios augštesnės nei šventesnės pareigos, kaip šita, aš dabar negalėčiau jusų prisaukti.

(Pasirašo)

Prof. A. Valdemaras,
Lietuvos Ministerių pirm.

S. L. Šv. Kaz. Dr-ja ir jos pirm. Stasys Mockus.

Kovo 23 d. 1919 m. įvyko viršminėtos dr-jos susirinkimas, kuriame pirmu kartu šį metą atsilankė po ligos vesti susirinkimą Stasys Mockus. Užėmęs vietą jis pasakė įžanginę prakalbėlę tarp kit-ko sakė, esąs linksmas, kad jam po visokių nelaimių dar pavyko sugrįžti prie darbo, kaip draugijos, taip ir Lietuvo, reikalais rupintis. Kadangi p. Mockus yra daug pasidarbavęs del šios dr-jos tad ir matėsi ant narių veidų nepaprastas džiaugsmas. Ponas Mockus yra nenustojęs energijos dirbti del labo visuomenės vienok, anot jo, žiaurus plėšikai, kurie nuo jo pavogė surinktas žmonių aukas, tai pagreitino jo operaciją. Iš narių pasigirdo noras, kad p. M. parremti jo nelaimėje aukomis. Mockus atsisakė vesti susirinkimą tame klausime; todėl jo vieton pastatytas vienas iš board direktorių. Rimtai dalyką apkalbėjus išrinkti 2 kolektorai: Kaz. Vileišis ir Petras Jenkauskas, kurie susirinkime rinko aukas

ir toliaus liko įgaliotais rinkti aukas prie kiekvienos progos, kad p. Mockui palengvinus sunkiąją naštą, kurią ant jo uždėjo žvėriški plėšikai. Tegul p. Mockus nenustoja energijos — Bostono ir kitų vietų draugai jam išties pagelbos ranką. Štai dabar nors susirinkimas buvo nelabai skaitlingas, vienok p. Mockui į pagelbą pribuvo šie draugai su aukomis: P. Kyburis, J. A. Zardeckas ir P. Kubiliunas, aukojo po \$5.00; J. M. Pečiulis \$3.00, P. Jenkauskas 2.00, A. Klimarauskas, B. J. Pečiulis, M. Mockapetris, J. Si-

liauskas, J. Kudrevičius, A. Čeplikas, K. Plioplys, J. Barauskas, M. Overka, A. Overka, K. Dovydonis, K. Gerbutavičius, V. Baliukonis, G. Taškevičius, Vinc. Gudas, M. Plekavičius, P. Sugžda, A. Grigaliunas, J. Palaima, G. Seniukevičius, J. Račkauskas, po vieną doliarį.

Šiame susirink. \$42.35
Pirmiaus Mockaus draugai sumetė \$100.00
Viso sudėta \$142.35
Kas daugiau į pagelbą musų bendradarbiui.

J. M. Pečiulis, sekr.
7 Douglas st.,
So. Boston, Mass.

Liet. Atstatymo Bendrovės Kampelis.

ZINIOS: Bolševikai nugalėti; Lenkijos viena pusė rubežiaus praklotos.

Gaunama įvairių žinių iš Lietuvos. Paskiausia žinia sako, kad mušių su bolševikais linija esanti apie Kaišėdarius ir kad lietuviai apgalėjo priešus. Atėjo žinos, kad jau Lenkijos rubežius nuo Vokietijos taja puse praveistas ir lenkams išrėžta takas į jures ties Dancku (Danzig). Vienok Lietuva nėra paliesta. Matyt jau Taikos Konferencijoje tuojau bus svarstytas Lietuvos klausimas.

Valdemaras rašo.

Washingtonan Valdemaras rašo, kad Lietuvai reikalinga maisto: 15,000 tonų kviečių, 10,000 tonų mėsos, 5000 tonų riebalų ir kitokių dalykų. Beto reikalinga labai daug ukininkystės padargų ir gyvulių kaip darbams, taip ir maistui: karvių pienui, avių mėšai ir vėšai ir tt. To Lietuvoje esą labai mažai, o maisto reikalinga tuojau.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė rengias gelbėti.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės atstovai jau Francijoje ir tuojau duos žinią kuo ir kaip gelbėti Lietuvai. Lietuvos Atstatymo Bendrovė yra prisirengus gelbėti badaujančius Lietuvoje.

Gelbėkime visi badaujančius

Gelbėjimui badaujančių reikia labai daug pinigų. Lietuvos Atstatymo Bendrovė nori greitu laiku sukelt tiek pinigų, kiek bus reikalinga Lietuvos žmonių gelbėjimui. Broliai ir seseris, jeigu jums rupi jusų brolių ir seserų likimas Lietuvoje, tai tuojau skubėkite dėtis prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė ne aukų jus prašo, bet paskolinti pinigų Lietuvos atstatymui ir badaujančių pagalbai.

Už pinigų saugumą kuodidžiausia garantija. Už indėtus pinigus gausite 4 nuoš.

Indėti pinigūs į Lietuvos Atstatymo Bendrovę galima pasiperkant šerų.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės šėrai auga savo vertėje.

Visi gelbėkime Lietuvą. Tikriausia pagelba — sukeliant Lietuvos reikalams pinigų į Lietuvos Atstatymo Bendrovę.

Tuojau klauskite informacijų.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ

Lithuanian Development Corporation,
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

\$60.00 "BONUS"

PALIUOSUOTŲ KAREIVIŲ IR JUREIVIŲ,

UŽ DYKA

Iš kolektuojame!

Reikalaujami tik Paliuosavimo Raštai.

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIU BANKAS

Juozas Kavaliauskas prezidentas

32—34 CROSS ST.,

BOSTON, MASS.

Rupinimasis Lietuvos Laisvės Reikalais Amerikoje.

Nors prez. Wilsonui išvažiuojant Francuzijon įteikta ilgas memorandumas, kuriame dar kartą išdėstyta Lietuvos padėjimas ir prašoma Lietuvos nepriklausomą valstiją ir jos dabartinę valdžią pripažinti, kovo penkioliktoje dienoje vėl įteikta Amerikos valdžiai memorandumas paremtas ant vėliausių atsitikimų Lietuvoje ir tenais susidariusių aplinkybių.

Memorandume išdėstyta Lietuvos iš po griuvusių iškilimas, Valstijos Tarybos sudarymas ir ministerijos paskirstymas; suorganizavimas kariuomenės ir pasekmingas kovojimas su užplustančiais bolševikais. Nurodyta, galimybė Rusijos bolševikams su Vokietijos spartakais susilieti ir tuomet gresenčių pavojų visam pasauliui. Iki šiam laikui vieni lietuviai netik sulaukė bolševikų gausias besistumėnčias į vakarus, bet vienur-kitur smarkiai juos sumušė. Kadangi Lietuvos kariuomenė jaunutė ir silpnoka, todėl reikalauja kuone visų įgėjų, kad sulaukius tolimesnį bolševikų besiveržimą, bet kada lenkams pavelyta didėję armiją organizuoti ir vertėms Lietuvos, neva su bolševikais kariauti, tuomet lietuviai buna priversti įjegas skaldyti, dalį kariuomenės siunčiant prieš lenkus.

Lietuviai smarkiai stoja prieš bolševikus ir kariauja dėl tų pačių principų, kaip kad ir Alijantų kariuomenė, bet kadangi užplustančių bolševikų skaitlius kur kas didesnis, tad vargiai begu lietuviai vieni galės išlaikyti. Amerikos ir Alijantų pagalba yra neatbutinai reikalinga. Todėl, turint omenyje tą, kas čia išdėstyta, tikimasi, kad Suv. Valst. valdžia persvarstys mūsų pirmesnius prašymus, o ypač sekančius:

(1) Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas; (2) palengvinimas Alijantų blokados, kad būtų galima drabužiai, maistas ir vaistai Lietuvon pasiųsti; (3) tuojaus suteikti Lietuvai militarinę pagalbą, arba bent pasiųsti Lietuvon ganėtinai ginklų ir amunicijos apginklavimui lietuvių luosnorių armijos; (4) sulaukti lenkų besiveržimą Lietuvos, ir įsakyti jiems pasitraukti į "grynai lenkiškai kalbančias teritorijas"; (5) prašoma pranešti Suv. Valst. atstovams taikos kongrese apie Prūsų Lietuvos nusprendimą susivienyti su Didžiąja Lietuva taip, kad to prisilaikant, rytiniai Vokietijos rubežiai būtų taikos kongrese nustatyti.

Tokios maždaug mintys buvo išdėstytos minėtame memorandum.

Žemiaus paduodame tekstą kablegramos, šiomis dienomis pasiūstos Prez. Wilsonui, Paryžiu:

Kadangi Prūsų Lietuvos, prisidėjimas su Nemuno intaka ir Kurish-Haff atlajumi, taipgi su Klaipėdos portu, yra neatbutinai reikalingas Lietuvos valstijai, nes tai yra vienintelis Lietuvos priėjimas; ir kadangi Prūsų lietuviai, prisilaikydami apsisprendimo principo, jau apreiškė norą susivienijimo su Lietuva; todėl, mes lietuviai gyvenantie Suv. Valstijose prašome Prez. Wilsono perstatyti Taikos Konferencijai, šį Prūsų Lietuvos klausimą, kad šis susivienijimas būtų užtvirtintas ir sulgyt, kad būtų nustatytas Taikos Konferencijoje ryštinis Vokietijos rubežius.

Liet. Informac. Biuras.

LIETUVIAI WASHINGTONĖ

Jau esame rašę, kad lietuvių

atstovybės buvo surengtos pasikaitos apie Lietuvą. Pastaruoju metu vėl buvo proga svetimtaučiams išgirsti apie Lietuvą ir jos reikalus. Tula moteriškė iš valdiško departamento davė šešias pasikaitas apie Rusiją; mūsų rupešiu labai gerai atsiliepė apie lietuvius ir teisingai perstatė Lietuvos santikius su Rusija ir Lenkija.

Kovo 15 d. buvo surengta prolekcija apie Lietuvą "Beaux Arts" kluibe. Kalbėjo kun. J. Žilius. Pirmiausia prakalbėjo minėto kluibo direktorius P. de Zapp, pirmiausia buvęs "The Washington Post" redaktoriumi, o dabar esąs vieno iš presos biurų vedėju. Jisai kalbėjo apie abėn Europos dabartinį padėjimą, labai prielankiai atsiliepdamas apie Lietuvą. Gerb. kun. Žilius, kalbėjo virš valandos. Jo kalba labai užinteresavo svetimtaučius ir visi susirinkusieji su nepaprastu žingeidumu klausė nepaisant to, kad daugeliui prisiejo visą laiką stovėti, nes sėdynių pritruko.

Kadangi prelekcijos buvo surengtos ant greitųjų, todėl nesėjome parupinti gaidas Lietuvos himno ir šiaip keletą kitų lietuviškų dainelių, prisiejo užsiganėdinti pagrajinus ant viktorolos p. Petrausko įdainuotą Lietuvos himną. Graijinant himną visi klausytojai atsistojo. Po prakalbos Lietuvos vėliava irgi buvo parodyta ir išaiškinta. Visi susirinkusieji gavo po knygtę apie Lietuvą.

Kiek vėliaus manoma surengti paskaitas su įvairiais pamarginimais — dainomis šokiais ir šiaip įvairybėmis, kurios gerai perstatytų lietuvių gyvenimą Lietuvoje, jų būdą, papročius ir šiaip ypatybes.

Reikia pažymėti, kad šioji prelekcija puikiai nusisekė ir labai daug naudos Lietuvai padarė.

L. Inf. Biuras.

P. S. Šiuomi pranešame, kad Lietuvos žemlapijai jau gatavi kainuoja vienas doleris. Galima gauti L. I. Biuro ofise, 703—15th st., Washington, D. C.

PROTESTŲ REIKALE.

Pasirodžius spaudoje pranešimams apie lenkų užsimojimus Lietuvą paglemžti, tuoj iš įvairių lietuviškų kolonijų paspylė protestai. Nekurios kolonijos išnesusios protestus pasiuntė juos tiesiog Prezidentui Wilsonui, savo valstijos senatoriams ir savo distrikto kongresmonui, kaip kurios dar pridėjo ir savo valstijos gubernatoriui. Bet daugelis kolonijų kur kas geraus pasielgia visas rezolucijas ir protestus siųsdamos per lietuvių atstovybę Washingtone, nes jei kartais kokie trukumai randasi priimtose rezolucijose, tuomet galima jas pataisyti.

Tankiai pasitaiko, kad rezolucijas priėmusių norai nevisai buna išpildytai, ir štai dėl ko: pažymėta rezolucijoje ir taipgi mūsų prašoma, kad įteiktai net keliems jų įvardintiems valdininkams, bet tik vieną kopiją mums te prisiunčiama; suprantama, tuomet tik vienam asmeniui tebuna įteikta. Prisiunčiant rezolucijas arba protestus prašome paduoti savo antraštas, nes neatbutinai reikia juos ant rezolucijos pažymėti ir taipgi kad galėtume tamstom duoti atsakymą, jog rezolucijos likos priimtoms, arba ypač yra taisytinos.

Pirmiaus priimtas rezolucijas protestuojant prieš lenkų Lietuvon veržimas: gavom ir įteikėm minėtiems valdininkams, nuo sekančių kolonijų: Kenosha, Wis. — Labanas; Newark, N. J. — Sakalauskas;

Elizabeth, N. J. — Žaltonis; Cleveland, O. — Kareivių Praškevič; Fitchburg, Mass. — Stepanowicz; Cleveland, O. — Šimon; Kearney, N. J. — Baltrukonis; Grand Rapids, Mich. — Jusas; Rochester, N. Y. — kun. Kasakaitis; Brooklyn, N. Y. — Sibanas; Chicago, Ill. — Vaitkus; Baltimore, Md. — Labanas; Brooklyn, N. Y. — Iutevičius; Paterson, N. J. — Stunaitis; New York City, — Petrika; Waterbury, Conn. — Rimkus; Schenectady, N. Y. — Laurevich; Waterbury, N. Y. — Vaičiūnas; Gardner, Mass. — Nalvaika; Bristol, Conn. — Zigmant Lawrence, Mass. — Sekys; Brooklyn, N. Y. — Dubas; Westfield, Mass. — Jarosh; New York City — (kareivių) Milius; Kewanee, Ill. — Bielskis; Ansonia, Conn. — Taraila.

Iš žemiaus talpinamų kolonijų priėmė rezolucijas priimtas laike apvaikšiojimo Tautiškos šventės, šv. Kazimiero dienoj. Šios rezolucijos — protestai prieš lenkus, ir rusų bolševikus irgi įteikta prezidentui, senatoriams ir nekuriems kongresmonams. Daugelis iš pirmiaus priimtų rezolucijų pasiūsta prezidentui Wilsonui dar jam tebesant Prancuzijoje, o vėliaus priimtos įteikta jam parvažiavus, kartu su priimtomis rezolucijomis. A. Liet. Tarybos, Tautinės Tarybos ir ilga rezolucija — memorandumu nuo Tarybų Pild. Kom.

Amsterdam, N. Y.; Elizabeth, N. J.; Hazelton, Pa.; Jersey City, N. J. Minersville, Pa.; Du Bois, Pa.; Brooklyn, N. Y. (Kun. Kodis) Brooklyn, N. Y. (kun. Petkus) Cambridge, Mass.; Maspeth, L. Is.; Reading, Pa.; Dayton, Ohio; Chicago, Ill. (kun. Albavičius); Tamaqua, Pa.; Westfield, Mass.; Pittston, Pa.; Chicago, Ill. (Kupronis); Mahanoy, City, Pa.; Kewanee, Ill.

Nekurios kolonijos čia nepaminėta, nes joms laiškais atsakyta.

L. Inf. Biuras.

A.L.T.S. REIKALAI.

Prie ALTS. 55 kp. Wilkes-Barre, Pa. pereitame mėnesyje prisirašė šie nauji nariai: Antanas Bazis, Antanas Jakštys, Antanas Uraitis, Antanas Kupris, Jurgis Gilis, Jurgis Pličius, Stanislovas Adomaitis ir Jrgis Gataveckas.

Prie ALTS. 61 kp., Simpson, Pa. prisirašė p. H. Yensin.

WORCESTER, MASS.

Pranešimas.

Gerbiamieji sandariečiai, A. L. T. S. 16 kp. nariai ir narės, malonėkite atsilankyti į susirinkimą, kuris atsisbus paskutinėj nedėlioj šio mėnesio, t. y. 30 d. kovo, kaip 1 v. p. p. Liet. svetainė ant Endicott st.

Nepamirškite visi ateiti, kadangi taip daug dalykų susibėgo, kad jie butinai reikia pagvildinti. Ateidami atsiveskite naujų narių.

Iš nekurių šaltinių man teko girdėti, kad nauja valdyba užsibrėžė labai plačią dirvą veikimui, tat lauksime pasirodant.

B. Oišauskas, rašt.

CLEVELAND, OHIO.

Sandariečių domai.

Sekantys susirinkimas ALTS. S. 18 kuopos ir Varpo Choro atsisbus 13 dieną balandžio, 1420 E. 31 st. Goodrich House kambaryuose. Tai bus kvartalinis susirinkimas. Visi nariai malonėkite ateiti ir užsimokėti mėnesmes taipgi turėsimė daug svarbių reikalų aptarimui mūsų veikime.

Taipgi komisijos nariai, kurie buvute paskirti koncerto rengimui ir kitų komisijų nariai malonėkite atsilankyti į kvartalinį susirinkimą ir išduoti atskaitą iš savo nuveiktų darbų.

Lietuviai, kurie dar nepriklausote prie ALTS. Sandaros 18 kuopos, malonėkite ateiti ir prisirašyti, o pamatysite, kad ši organizacija yra ramiausia ir tinkamiausia supažindinimui su Lietuvos Politika.

Istojimas į šią organizaciją tik 25 c. Mėnesinė mokeskis irgi 25 c. Už tuos pinigus nariai gauna ir savaitinį laikraštį, kaip organą "Sandarą".

ALTS. Sandaros 18 kuopos ir Varpo Choro susirinkimai atsisbus kiekvieno mėnesio antrą nedėliedienį, 2 v. po pietų, po No. 1420, E. 31-st st., Goodrich House kambaryuose.

Taipgi pranešu ALTS. 18 kp. ir V. Choro nariams-dainininkams, kad dainų repetecijos atsisbus ketvergais virš minėtos vietos. Varpo choro nariai, malonėkite lankytis kuodaugiau siai į dainų repetecijas ir lavintis dainose ir drauge su savimi atsivesti savo draugus, kurie turi gerus balsus ir yra tinkami dainavimui.

ALTS. 18 kp. ir V. Choro Turto Raštininkas R. Kruopis.

Bendradarbių Balsai.

Lietuvos Ateitis.

Štai mes lietuviai priėjome kelio galą. Tas kelias mus vedė per erškečiuotus laukus. Mes matėme Lietuvą praeityje, tėjome jos šiu laikų stovį — dabar-gi reikia pažvelgti į jos ateitį.

Lietuvos laisvė labiausia priguli nuo trijų veiksmų. Pirmasai — tai civilizacijos ir apšvietos pakilimas ant augštesnio laipsnio. Apšvietos kilimas visuomet eina drauge su kilimu ekonominio stovio.

Antruoju pastumėtoju, kuris yra labai įžymus, tai konstitucijonalizmas, nes jisai sukelia liudies dalyvavimą visuomenės gyvenime.

Trečias dalykas, nuo kurio Lietuvos stovis taip-pat nemažai priklauso, tai miestų pasididimas, nes miestuose buna visas judėjimas, išdirbystės, mokslas, susinesimai su pasauliu.

Šiandien dalykų stovis persimainė, o iš dalies ir Lietuva turi persimainyti. Gyvenimo pulsas yra per daug sujudintas. Visuomenei svarbiausias dalykas, tai reikmenų dirbimas. Be dirbimo visuomenė negali gyventi, bet tą dirbimą valdo ir juom šeiminkauja organizuoti kapitalistai.

Lietuvoj reikia įkurti ir sudaryti tokią organizaciją, kuri imtų visą darbininkų klesą vienyti. Niekas neturj nuošaliai pasilikti ir manyti, kad tai jį neliečia, nes pagerinimas buvio, "religijinių" ir politinių prispaudėjų suvaldymas nuo mūsų priklauso.

Visa nelaimė pas mus lietuvius darbininkus tame, kad jų yra per daug sumulkintų kuni-gijos ir jų tarnų, kad jie to nesusupranta. Dėlto pas mus lietuvius nėra draugiško vieni kitų paturėjimo veikime, nėra daroma bendrų organizuotų žingsnių delei Lietuvos laisvės. Tik bendru darbu galima išsikvoti laisvę Lietuvą.

Mes lietuviai turime kovoti su išnaudotojais rytą ir vakara, dieną ir naktį — sėti brangius grūdus tiesos, mokslo ir pažangos. Gvildinti ateinančio laiko visuomenės gyvenimo reikalus ir sąlygas. Reikia tečiaus pažymėti, kad šiandiena tik augštai kultūriškai stovint galima gerai ir rimtai savo šalį valdyti.

Čia kiekvieno žmogaus sąžinė turi but įstatymdavėju, kiekvienas privalo tai daryti, kas neša naudą Lietuvos liaudžiai.

Reikia iškelti eikštėn klerikalizmo nedorybes ir jas smerkti, o dirbti tai, kas mūsų šaliai naudinga, tuomet tai Lietuvos atel-tis bus šviesi.

Lincoln, N. H. Pranas Žilaitis.

Laiškai iš Francijos.

Rokas Mizara gavo laišką iš Francijos nuo savo draugo poeto Merkynės Vaidylos (R. Židžiuno) kuriame jis dėkavoja už "Sandarą" ir džiaugiasi, kad joje randa daug žinių apie Lietuvą. R. Židžiunas yra muzikališkasis; jis tarnauja benia — pučia saksofoną, vieną iš sunkesnių pučiamų instrumentų. Kadaisia, gyvendamas Bostone, jis lankė Liet. Muz. Konservatoriją, mokinosi pusti kornetą. Dabar-gi, matyt, jog jis jau toli nuprogresavo muzikoje. Taipgi rašo:

"February 18, 1919.

Mielas Drauge!

V-tą Šasiuvinį gerb. M. Petrausko dainų gavau ir labai širdingai ačiuoju Jums už prisiuntimą ir gerb. Petrauski už jo puikų darbą. Net ir šiandien turiu po ranka tas dainas ir visai jas studijuoju.

Turėjau daug smagus laiko bedainuodamas francuziškais: "Au clair de la Lune" ir "Frère Jacques" prigelbstint mano draugėms francuzaitėms. Jos dainavo ir mane mokino. Abelnai imant rinkinėlis puikus!

Juokinga man buvo skaityti Jusų laiškę, jog Jūs gyvenate "nepasitenkinęs šiuo gyvenimu ir taip". Jeigu jūs butumėt pabuvę Armijoje nors pusė laiko, kiek aš buvau, tai kitaip pasakytumėt, kaip tik žinotut jog esat laisvas ir dėvite civiliškus drabužius. Kuomet aš sugrįžsiu civiliškan gyveniman, tai tikėk, man, busiu viskuo patenkintas!

Mano kasdieninė kronika — grajįk, valgyk ir miegok; bet didžiausia nenuorama tai laukimas, kaip Kipling'as savo poezijoje išsireiškė: — "What makes the soldier's heart to penk, What makes him to perspre? It isn't standing up to charge or lying to fire; But the ever lasting waiting and ever lasting waiting." Tas tikra tiesa. Laukiame ir laukiame ir nežinome ko laukiame. Šiaip esu sveikas ir viskas sekasi neblogai. Gyvenu pas francuzus atskirai nuo kareivių ir turiu savo privatų kambarį. Moku 1 franką už dieną. Vieta labai švari ir lova minkšta. Tankiai gaunu gardaus francuziško vyno.

Rašyk mant tankiai. Fabriežk šį tą iš savo filozofijos bei lietuvių šiandieninio politikos gyvenimo.

Su širdingais linkėjimais.

R. Sidanavičius.

N. A. Rastenis, komp. M. Petrauski rašo: Broluži Mikai! —

Jusų laišką iš 22 saus. aš apilaukia kelios dienos atgal. Buvu sakyta, kad ant sekančio laivo išplauksiu atgal, tai maniau parašysiu išėjęs iš laivo, bet operacijos žaidza dar neužgijo, todėl turiu kol kas čia pasilikti, bet nemaniau, kad tai bus ilgam. Šia diena aplaikiu jusų antrą laišką iš 1 vas. Kadangi čia pasilieku, tai manau, kad laiškas pirmiaus pasieks Jumis negu aš.

Aš ir-gi taip kaip ir brolis svarsčiau vaziavimą į Lietuvą. Paprastai Amerikos kareiviams yra duodamos vakacijos vaziuoti į Šveicariją, Italiją, Angliją. Tai gal kaip nors ir aš bučiau išgavęs leidimą į Lietuvą, bet kad aš esu taip sunkiai įsistręgęs, tai ne galim pasitikėti pernešti visus keblumus, kokie dabar Lietuvoj randasi.

Lenkai tikrai blogai elgiasi su Lietuva.

Jau pektas mėnuo kaip aš "rūkstu" lignonbutyj. Karės sužeistųjų atvažiuoja ir plaukia į S. Valst., keli yra mūsų vardoj grįžtanti iš Vokietijos. Jie sako, kad amerikiečiai turėdavo geresnę priežiūrą negu anglų-francu-

zų belaisviai. Gi Rusijos belaisviai neturj nė batų, nė kuom apsilvilti ir labai prastai maitinasi.

Paprastai laiką praleidžiu skaitydamas knygas kurias R. Kryž. suteikia. Raudonasis Kryžius gana pasekmingai veikia tarpe ligonių.

Ikišiol tik sykį buvo nukritę sniego. Savaitę buvo gražus oras, bet vėl prapliuro lietus. Pirmiaus buvo labai daug purvyno aplink lignonbutj, bet dabar amerikiečiai ištaisė gatves. Pirmiaus čia buvo vienas lietuvis, daugeliškėnas, nuo Guzauciškės, — iš Chicago: gana vikrus vaikinias. Kadangi jo žaidza buvo dešiniam nykštj, (kurią jis atšivežė dar iš Chicago "Stock Yardj"), tai jis man pagelbėdavu visame, bet dabar liko perkeltas ant Rhino.

Labai smagu, kad dailė tarpe Amerikos Lietuvių platinas. Aš ilgiuosi butie su ja.

Veliju kuogeriausių pasekmių jusų prakilnam darbe, ir širdingai bučiuoju Jusų Nikodemas.

Leonas Stasiulis praneša iš Francijos, kad jis sunkiai sirgo influenza, bet jau pagijo.

Atsišaukimas.

AMERIKOS LIETUVIŲ CENTR. KOM. REIKALAI.

Kelias teikimui Lietuvai materialės pagalbos jau atidaryti, ir Centraliu Komitetui yra prieinamos visos galimos progos persiųsti Lietuvon Amerikos Lietuvių aukas; — kad tik jų kuodaugiausiai būtų. Iš laikraščiu jau žinote, jog Raudonasis Kryžius prizadėjo išsiųsti Europon visus Lietuvių dienos pinigus, kaip tikta! — nukėliaves dabar Europon Centr. Komiteto pirmininkas J. S. Lopatto susisieks su organizacijomis, šelpiančiomis mūsų badaujančius brolius Lietuvoje ir praneš apie jas R. Kryžiui. Prie to g. J. S. Lopatto pasiēmė — perdavimui badaujančiams Lietuviams Europoje — visus tuos pinigus, kurie buvo Centralio Komiteto surinkti jau po Lietuvių dienos. Taigi pinigų jau neturime, o jų labai reikia, nes, kaip žinote, su užsibaigimu karės Lietuvos žmonių skurdas toli gražu dar nėra užsibaigęs. Reikia kuoveikiausiai siųsti Lietuvon maisto ir drabužių, nesu tenai tų dalykų negalima gauti.

Akyvaizdoje to, mes ir kreipiamės į Jus su prašymu siųsti Centr. Komitetui tiek aukų, kiek tik išgalite. Beto, tuojaus sudarykite burelj Lietuvos rėmėjų ir pereikite per Lietuvių grčias, rinkdami aukų ir pasižadėjimus kas mėnuo aukoti po kiek nors Nukentėjusios Lietuvos Iždan. Pasirupinkite, kad Jusų mieste tuoį susidarytų Komitetas Drabužiams Rinkti, — prie Centralio Komiteto yra suorganizuota Drabužių Rinkimo Sekcija.

Šį darbą dirbdami, mes dirbame ne sau, bet Lietuvai ir jos ateinančioms genterkėms, — juo daugiau gyvasčių dabar išgelbėsime nuo mirties, tuo gražesnė bus mūsų Tautos ateitis!

Prie progos pažymime, jog visi pinigai, aukojami per Centr. Komitetą, iki vienam centui, eina tiktai Lietuvos žmonių šelpimui ir pats C. K-tas, kaip inkor poruota įstaiga, yra po Suv. V. įstatymų priežiura. Mokestis ir aukas siųskite Centraliu Komitetui tokiu adresu:

Lithuanian Central War Relief Committee, Inc.

320 5-th av., New York City. V. K. Račkauskas, Sekr.

GYVENIMAS LIETUVOJE.

(Iš Lietuvos laikraščių.)

Pilviškiuose (Suv. g.) švietimo ministerija leido "žiburio" skyriui įsteigti 8 klasių komercijos mokyklą. Nuo Naujų Metų atsidarė priekšis ir pirmoji klasė.

Vilnius. Saus. 24, Čia platinama žinia, kad rusų bolševikų kariuomenė mano aplėisti Vilnių sukoncentravimui savo spūkių kitoje vietoje, nes įgauniuosių armija grėsia jiems iš užpakalio.

Kėdainiai. Saus. 25, vokiečių kareiviai ir vėl užėmė Kėdainių miestelį, iš kurio pasitraukė bolševikai.

Prienuai. (Mar. apskr.) Mieste susidarė plėšikų gauja. Dirba ir vidurij dienos. Jų skaičius auga.

Virbalis. Lig tik pasklido gandas, jog vokiečiai išėsią, tuoj ėmėm rupintis savo miesto apsauga. Buvo padaryta keletas mažesnių susirinkimų, kol lap. 27 d. slapto balsavimu neišrinko me į miesto tarybą 5 lietuvių 3 žydų ir 3 vokiečių. Lietuviai ukininkai: V. Navickas ir Zeleiauskas; nuo mažesnių Sakalauskas, nuo amatnikų Daraskevičius, nuo darbininkų Bubnis. Taryba jau darbuojasi.

Kaunas. Miesto teatre, Baluokio "Aukso Dievaičiai". Ne vieną jau kartą buvau skaitęs afišose: "Režisuoja p-lės Babickaitė". Kas tai do panelė? Įdomu būtų paragauti jos režisavimo vaisių! Mačiau ir ragavau.

Bet pirmiau štai apie ką. Tam tikro plauko "tėvynės mylėtojai" pasakys: "Tėvynė supoliuose, o jie teatras eina linksminyties!" Taip einame. Nejaugi, kad tėvynė serga, ir menas turi žlugti? Antra, pakankamai turime laiko paliudėti; reikia karais bent trumpą valandėlę užsimiršti. Liudėsyj protingai ieško tinkamos paguodos. Tai — dvasios sveikatos žymė. Blogas tai ženklas, kad žmogus nebgnori, nebesistengia ir nebeštena gia pakilti iš liudėsio; reiskia, gyvenimo apetitas suiręs. Taigi, brolau, rink kokių dvasios pilulių, o negeisk, kad ir kiti tokia pat liga sirgtų; ypač toji liga neretai esti kitos, dar bjauresnės rūšies: farizaizmas.

Kauno lietuvių visuomenė, matomai, taip vakar ir galvojo: teatras buvo pilnutėlis.

"Aukso Dievaičiai" — dalykas neįdomus. Rolių blizgančių čia nėra. Tikras artistas negali čia visų savo pajėgų parodyti. Bet ką padarys vargšė scenos draugija, kad mes tokie bėdinai scenos veikalu sriety! Bežiurint "Aukso Dievaičius", užėjo drąsi pagunda tapti dramaturgu... Tečiau juk kiekvienas "Pilypas iš Kanapių" sugebėsi parašyti vykusį dramos veikalą... Ar nereikėtų mums daugiau versti? Tiek yra kitose tautose dramaturgų-galiunų! Užsimerk ir bakstelk pirštu kurion-nors šalin: be abejo, klūsai į kokią-nors figurą... na, kad ir į Hauptmaną, mūsų kaimyną. Kokiū mielu noru išversčiau jo įstabiai skaisčią "Hannele"! Tik, meldžiamieji scenos veikėjai, išgaukit ar iš autoriaus, ar ten iš kitko leidimą. Berlyne dabar bene sėdi Purickas: per jį būtų labai galima padaryti.

Tečiau pjęsa publika, matyti, patiko. Tiesa, veikalas pravažiavo pro žiūrėtojus gan sklandžiai: artistų lošime buvo gražių momentų (apie Vandutę čia nekalbu; paskiau). Tegu atleidia man lošėjai, kad apie juos tik tiek. Juk kad norėčiau juos

plačiau išgirti mano straipsnis ir laikraštini nebtilptų: dabar laikraščiai tokie maži!

Atskirai reikia pakalbėti apie g. režisorę ir jos rolę: kaip vadovei, p-lei Babickaitėi alkanas kritikas galanda savo plėšrias iltis! Tegul atleidia man scenos Vaidilutė, kad aš, profanas, drįstu savo šiurkščiu balsu savo įspudį reikšti! Įspudis buvo šitoks: g. skaitytojams yra, turbūt, tekę vasaros dieną sėdėti sode po tankiais — tankiais medžiais, dangaus beveik nematyti; o dar jis užklotas debesiais; tik umai debesiai praplyšo, ir pro tankiausias šakas prasiskverbė gyvas linksmas šelmis — spindulaitis... Tokio-pat įspudžio turėdavo žiūrėtojas, pasirodžius scenoje Vandutei. Ji lošė gyvai ir natūraliai, o kartu švelniai-aistetiškai. Norėčiau pamatyti p-lę Babickaitę rimtesnėje rolėje. O šitoje ji netruėjo ištikrųjų, kur sparnelius išplėsti. Artistui įdomesnė tokio turtuolio sen-jaunikio Kraičiuno arba draugo Sagaičio rolė. Tose rolėse p. Babickaitė būtų galėjusi parodyti daugiau savo gabmų... Bet ką sakau? Kas būtų buvę, kad butumėm išvydę tą Kibirkištelę išizilėlio ligų puodelio rolėje?!

Kaipo režisorės, p-lės Babickaitės darbe jauti dailių skonių ir rimtas pastangas.

Gerb. artistė už mane geriau jaučia ir supranta grožio laipsniamą. Todėl, tikiuos, nenorėtu, kad apie jos tvarinius kalbėčiau superlativais.

Lieka dar sukintinis. Nebuvau dar jo girdėjęs nei matęs scenoje. Dyvai Skambėjo neblogiau už matchiche'us ir hyawatha's! Reikia pabraukti, kad juozapiečiai visai neblogai grojo. Gražios buvo dekoracijos. Baletas padarė visai mielą įspudį. Publika labai lojo. Ypač graikštų vaizdų pagamino tame baletė p-lės Babickaitė. Bučiau neteisingas, kad nepagirčiau p-lės Marcinkevičaitės. Na, o jų partneriai-vyrai? Kaip džentelmenai, jie, žinia, patįs sako: "Kur čia mums, bjaurosios lyties atstovams, lyginties su anomis eterinėmis esybėmis!" Bet ačiu ir vyrams už lietuviškosios graciosios pavyzdį!

Sausio m. 24 d. čionai buvo Dainos bei Scenos Draugijos visuotinas susirinkimas. Atsilankė suvis nedaug žmonių. Buvo padarytas tik paprastas susirinkimas. Iš apyskaitos matyti padaryta viso 5 vakarėliai. Kasoj pingų — 1310 m. 15 pf. Kad sutvarkius tolimesnį Dr-jos veikimą ir sušaukus greitu laiku kitą susirinkimą prie likusio vieno valdybos nario pririnkta 5 žmonės: Babickaitė, Jasiūnienė, Bičiūnas ir Marcinkevičaitė.

Naktimis gatvėse vaikiojasi girti vokiečių kareiviai, dainuoja rėkauja, stumdomsi, užkabinėja praeivius ir neduoda gyventojams ramumo.

Seinai (Suv. gub.). Lapkričio 10 d. buvo "žiburio" dr-jos susirinkimas. Dalyvavo pustrėcio šimto žmonių. Posėdį vedė mok. S. Tijunaitis, sekretorium buvo mokytojas Liudas Čepelis.

Kalbėjo kun. J. Laukaitis apie naujai paskirtąjį Vilniaus vyskupą, kun. dr. J. Matulaitį, apie "žiburio" gimnazijų suvienodinimą ir apie reikalą steigti Dzukijoje dar naują vidurinę mokyklą.

"Sandaroje" Jums Garsinimas savo biznio atneš didelį pelną.

Pulkininkas Jurgis Kubilius.

Kuomet tveriaci savystovė Lietuvos valstybė, tat kiekvienam įdomu žinoti, kas grįžta iš svetimijos mūsų tėvynės žmonių laisvę apginti, su jais gyventi, dirbti.

Jeigu žmogus pasirinktos profesijos šaką atlaiko ir pakeičia, — jis atlieka savo gyvenimo pareigas. Iš atskirų asmenų susideda visumėnė, o kuomet asmenys stvoja bendran darban, tuomet apsiereiskia kiekvieno individualio asmens gabumai, visuomenės galybė auga.

Ilgus amžius kentusiai kultūrinį, medžiaginį ir politinį suvaržymą lietuvių visuomenėi labai svarbu turėti per didį vargą pasiekusius mokslą žmones.

Pirmiaus Lietuvos gyventojų triuso vaisius surydavo carų suvyti ir patys apsigyvenę Lietuvoje įvairių tautų vertelės. Tik paskutiniaisiais metais Lietuvoje atsirado komercijos ir kooperacijos mokslus baigusiu žmonių, kurie skleidė lietuviuose idėją, kad Lietuvos gyventojas turi visus gyvenime reikalingus produktus nuo savęs pirkti ir sau paroduoti, turi patys susijieškoti savo pagamintiems produktams geriausias rinkas ir savo darbo vaisiais naudotis. Šiandien Lietuvos gyventojai tai supranta ir jau jų nickas nebeišnaudos!

Taip yra ir kitose šakose, kad ir tarnavime kariuomenėje. Lietuvis jaunikaitis Mažojų Lietuvoje buvo imamas Vokietijos kazerio kariuomenėn, o Didžiosios Lietuvos jaunimas turėjo tarnaut valstybinio išdaviko ir Lietuvos despoto Rusijos caro kariuomenėje. Suprantama, kad tarnaujant tokiose kariuomenėse lietuviui skaudėjo širdį, jis apgailėstavo savo tautos likimą.

Dauguma lietuvių jau buvo nusiminę ir manė, kad ačiu tenkų politikai Lietuvos likimas bus amžinai nelaimingas, kad Lietuva niekuomet neturės savo valdžios, t. y. Lietuvos žmones užtariančios valdžios, kad mes neturėsimė žmonių savo šalies žinyboms vesti.

Nors žiauri likimo rykštė lietuvius išblaškė po visą pasaulį, vienok didžiama tapusiu sau žmonėmis lietuvių visuomet buvo pasiryžę stoti į tą šventą darbą, kuris turi užtikrint žmonišką teises lietuviams savo tėvynėje.

Tie žmonės šiandien grįžta iš Eurpos ir Azijos į savo prigimtą šalį Lietuvą ir su didžiausiu pasišventimu dirba savystovės Lietuvos valstybės įkurimo darbe, lietuvių garbės ir teisių apgynime.

Mes žinome daugybę lietuvių advokatų, daktarų, dvasiškių ir svietiškių mokslų profesorių, inžinierių, artistų, rašytojų, poetų etc. Bet mažiausia mes žinome rimtų kariškų strategų, žmonių, mokančių sutvarkyti militarius šalies reikalus, išgelbėti šalį nuo įtraukimo į bereikalingas kares, galinčių sudaryti pajieją apsigynimui nuo imperalistinių užpuolikų.

Vėliausia gautame "Lietuvos Aido" numeryje yra žinutė apie pargrįžusį Lietuvon karininką, pulkininką Jurgį Kubilių. Ten pasakyta:

"Pulkininkas Jurgis Kubilius gimęs 1875 m. kovo 16 d. Armoniškų kaime, Liudvinavo par., Kalvarijos pav., Suv. gub. Pradžią mokslo gavo Liudvinavo mokykloje. Paskui mokėsi Marijampolės gimnazijoje, Seinų kunigų seminarijoje ir Vilniaus karo mokykloje, kurią ir išėjo 1902 m.

Visą laiką tarnavo oficeriu Gardine. Į pabaigą Japonų karo buvo Činuose. Gi šitą pasaulinį karą ištisą, nuo pat pradžios,

prakariavo apkasuose vokiečių ir rumunų frontuose.

1916 m., tebetarnaujant, pakeltas pulkininku ir per metus butų buvęs generolas, kad ne iširimas rusų kariuomenės.

Formuojantis lietuvių kariuomenei, buvo viršininku vieno trijų Atsarginių lietuvių pulkų, stovėjuso Smolenske."

Reikia pažymėti, kad pulkininkas Jurgis Kubilius ne be vargo pasiekė tą augštą poziciją, ir ačiu jo dideliu gabumui ir sumanumui buvo apdovanotas visais karės žinybos teikiamais ženklais.

Išėjęs iš Marijampolės gimnazijos, jis mokinosi Suvalkų gimnazijoje ir užbaigus 7 klesas buvo nuvežtas į Seinų dvasišką seminariją. Ten užbaigė 4 kursus, jau sakė pamokslus ir mišparus giedojo, bet į kunigus nesisventino, o išstojo iš seminarijos nutaręs baigt svietišką mokslą.

Išėjęs iš dvasiškos seminarijos norėjo studijuoti komercijos mokslą, bet tėvai atsisakė duot lėšų. Tuomet jis pastojo į Vilniaus karišką mokyklą, nuo ko ir prasidėjo jo kariška karjera.

Dar būnant štabskaptonu Kubilius tapo išrinktas Gardino oficerių dr-jos kasierium, kariškų vartotojų draugijų vyriausiu vedėju, kariško teismo nariu ir Rusijos kariškoji ministerija jį siuntinėjo į užrubežius. Laike Rusų-Japonų karės Kubilius buvo pulko turtų komendantas, per jo rankas ėjo maisto ir amunicijos pristatymas. Gi laike šios karės jis jau buvo korpuso komendantas.

Pradžioje karės, kuomet rusų armija buvo sumušta Rytų Prusuose, Kubilius užbėgęs savo tėviškėn pasakė:

Per Reinkenampfo kaltę žuvo Dešimtoji armija. Aš dalį savo pulko (101 pėstininkų Permskas pulkas) išgelbėjau nuo nelaisvės ir nuo šarvuotų vokiškų automobilių kulksavaidžių. Čia Kalvarijos apielinėje, dabar mušių nebus, nes mes turime traukties iki Nemunui.

Po to Kubilius su savo pulku buvo perkeltas į Galicijos frontą, kur apkasuose gyveno iki caro valdžios nuvertimo.

Kuomet Kerenskis pasiskelbė Rusijos diktatorium, pulk. J. Kubilius nuvyko pas Kerenskį į Mogilevą ir pareikalavo, kad lietuviams kareiviams butų leista išstoti iš rusų armijos ir susiorganizuoti į lietuvių atsarginius pulkus. Pulk. J. Kubilius tai motyvavo šiaip: Kadangi rusų partijos tarp savęs pradeda kelt pražūtingą kovą, tat išblaškitiems lietuviams kareiviams turi but leista sueit į atsarginius burius ir nedalyvaut naminėje rusų karėje, neužpuldinėt ant nieko, bet eit į Lietuvą ir apgint Lietuvos gyventojus nuo užpuolančių nuteriotą Lietuvą plėšikų.

Kerenskis nenorėjo leis lietuviams organizuoties Mogileve, tuomet pulk. J. Kubilius suorganizavo pirmą šiame mūsų istorijos periode lietuvių atsarginį pulką Smolenske.

Budamas Rusijos armijos oficeriu pulk. Kubilius aplankydavo Kauną, Vilnių ir kitus Lietuvos miestus tik laike lietuviškų teatrų. Jis savo lėšomis bent keliolika neturtingų lietuvių, kartais visai mažai pažįstamų, išleido į augštesnį mokslą. Jis tuomet draugavo tik su kalbininku Jablonskiu ir kas vakacija aplankydavo savo tėvus Liudviką ir Elena Kubilius, o jiems mitrus lankydamo brolių Vincą tėvynėje, ir seseris: Narkevičienę (po vėlonies Radzevičienę) Šan-

takoje, Gustaitienę Mikališkyje, Matulaitienę Baraginėje (dalyvavo jos laidotuvėse Warsavoje), Pauliukonię Raudeniškiuose ir Tamašavičienę Užkalniuose.

Kuomet jam buvo pasiulyta užimt Kalvarijos apskričio viršfinko vietą, jis atsakė: Dabar dar nepribrendus dirva, kad aš galėčiau užimtą vietą taip atlaikyti, kaip priderėtų apskričio viršfinkui, bet ateis laikas žmonės viršfinkus rinksis del jų užtarimo, bet ne del engimo, tuomet gal ir man bus proga su savo žmonėmis gyventi.

Kubilius Gardine visą laiką gyvendavo su lietuviu oficeriu

Mockum; abudu ėjo drauge į karę, Mockus vadovavo kulksavaidininkų rotą ir pakliuvo į vokiečių belaisvę.

Kuomet po caro nuvertimo susitvėrė Visos Rusijos Lietuvių Taryba, ji siuntė savo vyriausią delegaciją į užimtą vokiečiais Lietuvą ir į Vokietiją. Ton delegacijon tapo išrinkti ir nuvyko į Lietuvą pulk. Jurgis Kubilius, Dr. Alekna ir dar du žmonės.

Pulkininkui J. Kubiliui linkėtina kuopasekmingiausiai darbuoties Lietuvoje lietuvių gyvybės ir tėvynės savystovybės apgynime. K. N. N.

Aukos Lietuvos Laisvės Reikalams.

LIET. NEPRIGULMYBES FONDO ATSKAITA UŽ VASARĮ, 1919 M.

Pastaba. Kadangi tulos aukos buvo skelbiamos "Sandaros" korespondencijose, o pilna atskaita už sausį yra "Tėvynėje", tat smulkesnius aukautojus paduodame bendrai. — "Sand." Red.

Atskaitoje už Sausį iš Edvardsville, Pa., per apsirikiimą tapo praleistas Jono Tamelio vardas, kuris aukavo \$13.00; šiomi klaidą atitaisome.

Cleveland, Ohio., po \$10. — J. Šaknaitis; po \$5.00 — J. Garnis, V. Balčiūnas, L. Apšėga, K. Bagdonas, A. Jeniulionis, L. Gurdikis ir K. Kubilius; po \$3.00 — K. Baltakis; po \$2.00 — J. Marozas, P. Bukičia, J. Lašinis ir J. Kliuknas; po \$1.00 — A. Alekna, V. Kavaliauskas, V. Greičiūnėnė, J. Alekna, K. Greičiūnas, P. Greičiūnas, J. Bukis, A. Draponis, K. Jankevičius, T. Mastulionis, A. Baika, A. Jonušis ir P. Karoliukas; po 50 c. — P. Janušis ir A. Lapienis. Viso \$70.00

Vallejo, Cal., J. Narjauškas aukauja \$10.00

Mt. Carmel, Pa., po \$10.00 — SLA. 52 kps; po \$5.00 — Jonas Vaska; po \$3.00 — T. Pauza; po \$2.00 — Jonas Kijauskas, M. Pauza, A. Kijauskas, A. Jusinskas, V. Palaskas ir J. Lanauskas; po \$1.00 — A. Bagdonas, V. Bagdonienė, V. Balčiūnas, M. Balčiūnienė, M. Vaičiulionis, J. Akalaitis ir M. Matulis.

Lawrence, Mass., Antanas Prankevičius aukavo \$5.00

Perth Amboy, N. J., po \$5.00 — B. Bakunas, M. Karalavičius, P. Sytauckas, A. Petraškienė, A. Užameckis, J. Bartašunas ir A. Petraška; Su smulkiomis viso \$125.00

Castle Shannon, Pa., po \$10.00 — M. Slavinskas; po \$5.00 — J. Ivonaitis. Su smulkiomis 45.00

Rumford, Me., S. J. Pauliukas aukavo \$5.00

Kearney, N. J., Sunų Lietuvos draugystė aukavo \$500.00 Newark, N. J., Aukautojų vardai jau buvo laikraščiuose garsinti. Viso \$950.00

Chicago, Ill., SLA. 36 kuopa aukavo \$300.00

Chicago, Ill., šv. Mateušo Apštalo Dr-stė aukavo \$356.25

Philadelphia, Pa., šv. Jurgio Draugystė \$100.00; Pranas Kiešius \$50.00; po \$25.00 — A. Stasinus ir Draugija "Daina"; po \$10.00 — J. Gudaitis, St. Daugėlienė, St. Kišonas ir Kaz. Kalvinskis; Prieğlaudos Namas — 9.60; A. Kalvinskis — \$5.00; J. N. F. 19 skyriaus mėnesinė mokestis — \$10.50. Viso \$265.10

Pittston, Pa., \$50.00. — W. L. Wotson; po \$2.50 — T. A. Gibsons, T. Paukštis, J. Kazakevičius ir A. Galinskas; po \$10.00 — K. Samuolis; po \$5.00 — K. Joneliūnas, K. Karsokas, J. Šalčius, J. Šalna, J. Rėkus, A. Zereckis, P. Jančauskas, B. Vosilius, A. Bastis ir J. Vilkas; Su smulkiomis viso \$227.30

O'Fallon, Ill., Tautininkai au-

kavo \$13.00

San Francisco, Cal., SLA. 106 kuopa aukavo \$20.00

Powers, Oregon, Adomas Kisielius aukavo \$5.00

Binghamton, N. Y., aukos pri siųstos iš Chicagos \$292.75

Derry, N. H. aukavo Juozapas Bakanauskas \$5.00

New York, N. Y., po \$5.00 — K. Dzevicka ir M. Lapinskaitė; Su smulkiomis \$33.20

Elizabeth, N. J., SLA. 3 kp. \$53.00; J. Zubrickas \$15.00; S. Makauskas — \$10.00. Viso 87.00

Baltimore, Md.:

J. T. Golawine (Galinaitis, čia gimęs lietuvis) \$100.00

Dr. D. L. K. Keistučio 100.00

Dr. Dak. V. Kudirkos 100.00

SLA. 64 kuopa 75.00

P. P. Lazauskas 59.00

P. J. Levanavičius 53.00

P. J. Kreivėnas 53.00

P. B. Bladžiūnas 51.00

Dr. D. L. K. Mindaugio 50.00

P. J. Česna 50.00

P. J. Luiza 35.00

A. Miliuskas 26.00

M. Kilikevičius 26.00

M. Karalius 25.00

Ig. Naruševičius 25.00

M. Bliudžius 21.00

P. Kupriunas 20.00

A. Sidlauskas 20.00

F. Ginkus 15.00

J. Ulevičius 15.00

J. Galinaitis 11.00

M. Kurilaitis 11.00

J. Melunaitis 10.50

J. A. Neikus 10.31

V. Bielis 10.30

M. Petrulionis 10.25

P. Jaras 10.00

V. Česnavičius 10.05

Po \$10.00 aukavo:

J. Liukpetris, A. Laukaitis, A. Venskaitis, V. Praninskas, ir J. Mačiulaitis. J. Bendaravičius — \$7.05, J. Trainis — 7.00, A. Brokas — 5.15, P. Lopeta — 6.00, A. Bučius — 5.14, O. Šiugždienė — 5.06.

Po \$5.00 aukavo:

K. Brokas, M. Deltuviutė, A. Kurilaitis, A. Kilkis, K. Kekėnas, A. Brazauskas, J. Skrickus, J. Gladutis, K. Trainienė, M. Uta ra, J. Povilaitis, O. Petrulionienė, J. Česnavičius, K. Glušokas, A. Gutauskienė, A. Balsis, J. Kazakevičius, J. Josaitis, P. Karpavičius, J. Meškis, T. Kuršvietis, J. Grigalunas, K. Pečkis, J. Lailkinas, F. Spirgis, J. Mikalajunas, P. Pečkienė, T. Rašimas, V. Montvila, M. Venskaitienė, J. Gustaitis, Al. Sederavičiutė, J. Matukaitis ir T. Černauskas.

Po \$2.00 aukavo:

J. Deltuvukas, K. Šalkauskas, J. Juodžiūnas, F. Česna, V. Voškevičius, J. Galkauskas ir J. Naruševičius.

Po \$1.00 aukavo:

K. Akelaitienė, P. Katkus, J. Levickas, M. Brazauskiutė, J. Petrika, K. Pugevičius, J. Moslionis, V. Valinskas, P. Sajonas, O. Bylienė, P. Buda, J. Bladžiūnas, O. Deltuviūnė, O. Kreivienė, A. Venskaitis, M. Venskaitienė, P. Baltromaitis, J. Gilkas, J. Byla, B. Byla, A. Albrektas, S. (Seka ant 6-to pusl.).

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsieniuose) \$2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscription:
In the United States \$2.00
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.50
Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

666 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuožiūra. Neįtikintieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.

"SANDARA"

366 Broadway
So. Boston, Mass.

Apžvalga.

I taikos konferencija bežiurint.

Karės audra Lietuvą pavertė į nejuokų kapinyną. Badmiriaujanti jos žmonės šiandien geidžia, kad pavergtų žmonių liuosavimo obalsis išsipildytų, kad daug kentę varguoliai įgytų žmogiškumo teises dalyvauti ten, kur yra apkalbama nukentėjusių nuo karės žmonių reikalai.

Sv. Juozapo Sąjungos laikraštyje "Išėivių Drauge", išeinančiame Glasgowe, randame Išėivio straispni, kuriame jis išreiškia nusiminimą dėl to, joga taikos konferencijos delegatų sąstata nemato daugkentėjusios Lietuvos žmonių atstovų. Ten skaitome:

Taikos Konferencija eina savo keliu ir jau tolokai pasivarė pirmyn. Jau esą ir galas užmatyti. Esą taika busianti sutarta paibaigoj gegužės ar pradžioj birželio. Bet kokios rūšies taika? Ar teisybės pamatais ji bus uždėta, ar vien galybės? Apie tai galima labai paabejoti. Ir visas konferencijos vedimo budas nors turi naujus vardus, bet labai panašus į senovės taikos konferencijas.

Tikrų "tarybų" apie tai ką kaip ir nėra, tik tariasi labiausiai tie, kas turi daugiau spėkų. Silpniesnieji balso neturi ir tegali ištolo ar iš arčiau žiūrėti į ceremonijas it nebyliai.

Štai Lietuva, kuri nepalyginamai daugiau prisidėjo prie karės laimėjimo negu didžiulė Japonija — neturi konferencijoj nė vieno balso. Anaipol, prancūzų politika varosi ant sudarimo Lenkijos 'od morza do morza'. Prancūzai mano, kad galingoji Lenkija bus geriausiu talkininku prieš vokiečius, kada Rusija pranyks. Užtai mano į lenkišką vėdarą sukimšti keliolika milijonų rusų, milijonus vokiečių, lietuvių, čekų, estų, latvių ir tt. Rods, kad tas taip svetimtaučiais prikimštas lenkų vėdaras ne-

bus drutas, bet gaus netrukus sprogt ant visų siuolių, prancūzai lig nenori suprasti. Taip ir varomasi, kad nežiurint į pažadėtą "mažų tautų" teises, lietuvių balso niekas nenori girdėti."

Mes apleidžiame tas vietas, kur "Iš. Draugo" rašytojas spėlioja apie taikos konferencijos pasekmes. Taisi rašytojas toliaus užgria prez. Wilsono deklaraciją, bet abejoja ar taip išties bus nutarta, kaip prezidentas skelbia ir nori:

Prezidento Wilsono deklaracijoj yra paminėta panaikinimas slaptų sutarčių, slaptų tarybų, engimo silpnų tautų, keršto, neapykantos ir tt. Bet ar sulyg tų principų užbaigs Taikos Konferencija? Pradžia lig rodo kitaip, priešingai. Nauji vardai, bet seni darbai. Žmonių plėšrumas, godumas, puišybė ir tam panašūs privalumai tebeviešpatauja. Ir nesitraukia, kol kas nenustums.

Taika ateis, bet jei neteisinga — tvers ji neigam. Vėl bus karės ir skriaudimai. Išrodo, lig visas pasaulis akiai lekia į bedlugnę, prie susinaikinimo. An archizmą ir bolševizmą gimdo neapykantos. Jei taikos tarybose užviešpataus vietoj prezidento Wilsono principų senos mados politika (sulig kurios kas galingas — tas ir teisingas), tai bus didžiausiu bolševizmo laimikiu: nes bolševizmo naikinanti ban ga užlies visą Europą; ir už skriaudas atkeršys bolševizmas, kurs pavers visą žemę į pragarą. Geriausias budas bolševizmo betvarkės išvengimui tai taisyti tautų ir atskirų žmonių gyvenimą ant teisybės pamatų, ne ant galybės ir pliešrumo. Kam lupama devyni kailiai, tas nenoromis gali išsivystyti į bolševiką".

Mes pilnai tikime, kad greitu laiku taikos konferencijon bus įleisti karės audra nuteriotos Lietuvos atstovai ir Lietuvos klausimas, bus išrištas teisingai, — suteikiant pilniausią latsvę Lietuvos žmonėms spręsti apie savo likimą ir tvarkyt Lietuvosiais apgyventą šalį — Lietuvą. Kol Lietuvos atstovų taikos konferencijoj nebus, — visokios abejonės lietuvius vargins.

Dovydaitis Lietuvos diktatorius.

Vieton Šlezevičiaus, Lietuvos diktatorium liko Pranas Dovydaitis, po to, kaip persikėlusioje iš Vilniaus į Kauną vyriausioje Lietuvos Valdžioje įvyko skyllimas, — skelbia telegramos iš Šveicarijos.

Dovydaitis rupinasi sudarymu naujos ministerijos; jo patarėju esąs Liudas Noreika.

Pranas Dovydaitis baigęs Veiverių mokytojų semina-

riją ir du fakultetus Maskvos imperatoriškame universitete. Buvo "Vilties" redaktorium Vilniuje, paskui, sa koma, redagavo "Dabartį" Kaune. Liudas Noreika yra teologijos mokslų kandidatas ir šiek tiek pažangesnis už p. Dovydaitį. Jie yra geri krikščionių demokratų lyderiai, geri "Pažangos" partijos vadai, labai geri kunigijos ramsčiai, bet laike taip smarkaus Lietuvos visuomeninio gyvenimo pulso plakimo, laike liaudies valios apsiereikimo, minėti gerumai vargiai patenkins Lietuvos visuomenę: galima laukt žinių apie naujus skilimus, naujas valdžias.

Pritaria armijos organizavimui.

"Amerikos Lietuvis" pritaria lietuvių armijos organizavimui Amerikoje ir tarp kit-ko sako:

"Norint Lietuvai suteikti greitą pagelbą, o greita pagelba yra visuomet dvigubai vertesnė, reikėtų tuoj sužinoti valdžios atsinešimą į tveriamą kariuomenę. Jei valdžia pritarų ir žadėtų tą reikalą remti, organizavimas eitų daug sparčiau ir trumpame laike būtų galima daug nuveikti. Jei valdžia nepritarų, liktų vienas išėjimas — susinešti su Lietuvos valdžia ir savanoriams vykty į Lietuvą ir stoti tenais į karininkų būrus."

Mums rodos, kad šį reikalą reikia kuogreičiausia išaiškinti valdžiai ir gavus leidimą jauniems vyrams važiuot į Lietuvą sykiu nuvežt kuodaugiausia maisto ir drabužių Lietuvos žmonėms.

Iš Lietuvių atstovų veikimo Londone.

1. Įduotas memorialas visiems valdžios atstovams visų sąjungininkų. Padarytos pažintis su nekuriams įtekingais žmonėmis: rašytojais - literatais, Parlamento laikraštininkais, nariais ir tt., laikraštininkais, kuriems irgi įduota memorialo kopijos ir literatura apie Lietuvą ir lietuvius. Rasta daug pritarimo. Musų straispniai apie Lietuvą ir lietuvius bus talpinami laikraščiuose.

2. "Pasekmės viso to jau apsiereikė: musų vietiniai delegatai Dr. Šliupas su Naruševičium, kaipo kalbantieji angliškai, jau yra pakviesti į Parlamento Tarptautinį Koalicijos Lygos posėdį (pirmininkas - Parlamento narys Guinis). Ta Komisija labai įdomauja musų reikalais. Kuomet bus posėdis, dar nepranešta, bet turbūt šiose diense.

3. Turime šio kias-tokias žinias, kad yra viltis Lietuvos pripažinimo savystove Valstija, gal tuotarp tiktai laikinai, kaip jau pripažinta Ukraina, Suomija, Estonija ir tt.

4. Turime iš Paryžiaus žinias, kad atvykus tenai Vol-

demarui su Yčū, dalykai per simainė geresnėn pusėn. Musų darbą trukdo lenkai ir pakiša koją kur tiktai gali. Šiandien musų upas kiek geresnis, negu visados. Gal kada sulauksime ir linksmy žinių." Taip rašė darbuojantisieji lietuvių prie įsteigimo "Lietuvių Atstovybės" Londone pereitą pėtnyčią (savaitė atgal).

Ir vėl skandalas šventoje vietoje.

Kaip tik nulakstė carų ir kaizerių karunos, taip greit "pavaldiniai" pradėjo priešintis ir "dvasiškiems boms." Štai neseniai rašėme apie Clevelando, Detroito ir kitas bažnytines riaušias, gi dabar pasirodo, kad ir Waterbury ir daugelyje kitų kolonijų parapijonai priešinasi savo carukams ir nežiurdami jų šventablyvystės reikalauja atskaitų, merginos reikalauja vainikėlių etc. Žodžiu tikra velniava prasidėjo šventose bažnyčiose. Brooklyno lietuvių bažnyčioje davatkos "gužputele" pradėjo eiti, o Brooklyno kaimynystėje, Newark, N. J. "revoliucija" bažnyčioje kilo. "Laisvėje" štai kas sakoma apie tai:

"9 d. kovo, lietuvių bažnyčioje, įvyko tikra revoliucija. Po mišių kun. Budreckis iškraustė Jėzų iš altoriaus ir bažnyčioje no rėjo išduoti apyskaitą ir atsakinėti į parapijonų jam daromus užmetimus. Kadangi parapijonai kunigą kviečia lankytis į parapijos susirinkimus ir ten išduoti apyskaitas, bet pastarasis neina ir jokių apyskaitų neišduoda, tai šiuo sykiu arapijonai sukėlė baisų lermą, nedavė kunigui nei prasižioti ir reikalavo, kad jis greičiausiai grąžintų Jėzų atgal į altorių.

Iškilus revoliucijai, tuo jaus pribuvo vežimas policijos, išiveržė į bažnyčią ir pradėjo tvarką daryti. Bet ką dabar areštuoti ar ba prašalinti iš bažnyčios, kuomet visi šaukia, rėkia trypia ir cypia. Policija su kepurėmis ir rankose laikydama lazdas, bėgioja po bažnyčią, o davatkos šaukia: "Vyrai, užsidėkite ir jus kepurės! Jeigu jie pavertė musų bažnyčią į karčiamą, tai ir jus bukite kaip karčiamoje!"

Lietuvoje keliolika metų tam atgal jeigu lietuvių lietuviškoje bažnyčioje pradėjo lietuviškai Dievą garbinti, tat fanatiški sulenkėję davatkynai juos lenkiškai žegnodavo su... kriukiais.

Tuli laikraščiai Amerikoje dabar pataria davatkoms išigyt "stiprius rožančius". Bet juk brostvy šventumas "vožniau", negu stiprumas. Nejaugi tie stiprumai reikalingi "revoliucionieriams" karstyti?

Sekančiame "Sandaros" numeryje tilps laiškas iš Rusijos.

Lietuvos Valstybei Tverianties.

Svarbiausias Laikinosios Vyriausybės uždavinys priversti šalį prie steigiamojo seimo, kuriam teks nustatyti Lietuvos valdymo formą ir įvykinti visą eilę socialių draugijos reformų.

Pirmoj eilėj prieš mus stovi žemės reforma ir darbininkų buvio apsaugojimas. Laikinoji Vyriausybė pasirupins, kad nežemiai ir mažazemiai turėtų žemės. Laikinoji vyriausybė, vedama tos minties, kad žemė turi priklausyti tiems, kurių rankomis ji dirbama, rupinsis, kad greičiausia laiku nežemiams ir mažazemiams įstatymų keliu būtų pavestos valstybės žemės, ir tos žemės, kurių didžiažemiai dar rinkinai patis neįstengia išdirbti.

Darbo ir darbininkų reikalai nebus antraeiliai valstybės rūpesniai. Mes juos statome eilėj tų klausimų, kurių išrišimo reikia imtis tuojau, nieko nelaukiant, nes musų šalį darbo, ypač žemės ukio darbo apsauga yra toli atsilikusi. Laikinoji Vyriausybė kuogreičiausia laiku pasistengs praversti apdraudimą nuo ligos, sužeidimo ir senatvės įstatymus, o lygiai tinkamai pastatyti darbo apsaugą su tinkama darbo apsaugos priežiūros organizacija, dalyvaujant joje pačių darbininkų organizacijų atstovams. Laikinoji Vyriausybė laiko savo pareigą griebties visų jai priemonių priemonių aprupinimui darbu bedarbių. Laikinoji Vyriausybė pasistengs kuogreičiausia laiku praversti įstatymą apie darbo dienos sutrumpinimą ligi 8 valandų. Laikinoji Vyriausybė tikisi, kad visos reformos ras paramas ir klasinėse bei profesinėse darbininkų organizacijose, taigi ir darbininkų tarybose.

Laikinoji Vyriausybė padarys visa, kad karo padarytieji nuostoliai būtų atlyginti. Ji išdėstys Taikos Kongresui visas tas skriaudas, kurias mums padarė karas.

Laikinoji Vyriausybė rupinsis, kad Lietuvos Valstybės turtas nebutų išgrobstytas, kad geležinkelių įtaisyimas, visokios mašinos ir kiti turtai nebutų išvežti svetur, kad jie paliktų Lietuvos valstybėje. Laikinoji Vyriausybė tikisi, kad ir patys Lietuvos piliečiai saugos tai, kas priklausė valstybei, kad jie nepirks valstybės turto, neduos jo kitiems pirkti, grobstyti ir gadinti.

Mes imamės darbo neramiu laiku, mes turime palaikyti musų krašte tvarką ir organizuoti atramą prieš gresiantį Lietuvai pavojų iš šalies. Iš Rytų į musų kraštą skverbiiasi nauji okupantai rusai, veždami su savim savo valdininkus ir rengdami traukinius musų duoną išvežti. Jie neša mums naujus pančius ir badą.

Po visą Lietuvą švaistosi

svetimais musų valstybei ženklais kareiviai ir laukia tik valandos, kada jie galės pasipriešinti Lietuvos nepriklausomybei ir Lietuvos demokratybei. Nuo anarchijos apsiginsime, statydami valstybę ant demokrtingų pagrindų, o Lietuvos sienoms apginti organizuojame kariuomenę.

Visus tuos darbus mes galime atlikti tik sumobilizavę visas krašto pajėgas. Toks pavojus iš šalies nebus mums bausis, jeigu kraštas bus suorganizuotas. Tam tikslui mes šaukiame Vilniuje sausio mėn. 16 d. 1919 m. viso krašto konferenciją, kuri turėtų tarti žodį svarbiausiais klausimais. Nuo parapijų komitetų, o ten, kur jų vietoje susidarė valsčių ar becirkų komitetai tai nuo valsčių mes reikalaujame, kad rinkimai į Konferenciją būtų atlikti demokrtingu budu.

Mes tikimės, kad šalis duos mums netik darbininkų šalies tvarkymui, bet ir lėšų. Musų finansų politika gali remtis tik šalies turtu; užsienio paskolomis neprivalome per daug pasitikėti. Mokesčiai turi būti imami nuo turtų, didesnius mokesčius reikia užkrauti ant tų, kurie karės metu pralobo. Juo didesnį kas turi turtą, juo didesnius mokėti mokesčius turės.

Mes griebsimės visų priemonių Lietuvos ukio atstatymui ir kuoplačiausiai su naudosime tą jėgą, kurią apreiškia visose ukio srityse kooperacija. Laikinoji Vyriausybė dės visas pastangas paremti musų reikalavimams Taik. Kongrese ir reikalams suvienijimo visų Lietuvos dalių su sostine Vilniuje ir su išėjimu į jurą.

Laukdama paramos ir pritarimo, Laikinoji Vyriausybė šaukia Lietuvos piliečius vienybėn ir kviečia nepriklausomos demokrtingos Lietuvos atstatymo darban.

Min. pirmi. M. Šlezevičius.
Užs. reik. min. vald. A. Janulaitis.

Vid. reik. min. J. Vileišis.
Vid. reik. vice-ministeris Zigmars Starkus.

Šviet. min. Mykolas Biržiška.

Žemės, ukio ir valst. turtų ministeris Juozas Tubelis.

Susisieki. vice-ministeris ir tos min. laikinas valdytojas Jonas Šimoliunas.

Mait. ir vieš. darbų ministerijos laik. vald. J. Paknys.

Vėliausios žinios.

Gauta iš Kopengagos telegrama 27, 2, 1919 šio kio turinio:

"Danija, Norvegija, Švedija ir Finlandija faktiškai pripažino Lietuvą; visur ten įsteigtos musų atstovybės. Lietuvos armija skaito 20,000 durtuvų. Yčas su šėlmyna Paryžiuje. Smetona Danijoje." Savickis.

Rašykites už Lietuvos Laisvę.

TAUTIEČIAI!

Lietuvos sprendžiamoji valanda atėjo. Kam brangūs tautų laisvės idealai, Lietuvos žmonių teisė taip valdytis kaip jiems sanžinė ir protas liepia, šiandien veikia. Lietuvos žmonės krauju savo laisvę ir žemę gina nuo pasikesusio juos pavergti priešo. Aplinkybės esant, mes negalime Lietuvos žmonėms pašvęsti savo kraujo, kurį noriai pralietume už demokratiją ir tautos laisvę. Mes turime padaryti, kas yra mūsų galėje. Mes privalome užregistruoti savo pritarimą ir paramą už laisvę bekovojančiai Lietuvai, pasakyti pasaulio laisviems žmonėms, kad mes nenurimsime ir nebusime patenkinti jokių tautų sutvarkymu, jei jis nesuteiks Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės.

Tarybų Pildomasis Komitetas, kovo 18 dienos susirinkime nutarė skirti vieną dieną, kurioj visi Amerikos lietuviai ir visi Lietuvos prieteliai užregistruotų savo balsą ir pasirašytų po peticija Taikos Kongresan. **BALANDŽIO 12 d., 1919 m.** yra diena, kurioj visi Lietuvos laisvės prieteliai turės parašus po peticija padėti. Parašų rinkimo darbą galima nutęsti ir 13 balandžio, nedėlion. Balandžio 14 d. peticijos turi būti siunčiamos Washingtonan Ekzekutyviam Komitetui, šiuo adresu:

Lithuanian National Council,
703 Fifteenth st., N. W.
Washington, D. C.

TURIME SURINKTI 1,000,000 PARAŠŲ.

Rašykimės visi, kam Lietuvos laisvė brangi — vyrai, moterys, raginkime rašytis ir kitos tautybės žmones, kurie Lietuvai nepriklausomybės velija. Milijoninį piliečių balsą išgirs pasaulio žmonės. Jie žinos, jie turi žinoti, kad demokratybės principų pritaikymo Lietuvai reikalauja Am. laisvų žmonių milijonas. Mes išgarinsime savo žygį Amerikos ir Europos spaudoje. Mes šauksime talkon visus pasaulio žmones už demokratiją ir Lietuvos laisvę. Jie padės, jie savo balsu parems iškovoti Lietuvai tą laisvę, del kurios Lietuvos vyrai ir gyvastis ir kraują atnašauja.

LAIKO NEDAUG.

Ruoškimės prie parašų rinkimo dienos, Kalbėkime apie ją su draugais darbininkais dirbtuvėse, draugijų susirinkimuose, namie, su savo pažytais, prakalbose. Teskelbia, tegarsina subatos, balandžio dvy liktą dieną laikraščiai, iš pamokslinčių, nuo estradų. Kalbėkime apie ją, kur tik žmonių burys susirenka. Kur tik laisvės prietelių

randasi, tenuskiria vietas — susirink, vietas, sales, ofisus, krautuves — kur žmonės galėtų už Lietuvos nepriklausomybę užsiregistruoti. Garsinkite tokias vietas.

Kiekvienoj kolonijoj komisijos, kurios vietas nužūrėtų, parašų rinkimą globtų ir prižiūrėtų.

Mes kiekvienai lietuvių kolonijai pristatysime peticijos blankų. Te nė vienas neatsisako nuo darbo. Ką mums reiškia nuovargis, kuomet už Lietuvos laisvę ir gyvastis paaukoti yra saldu?

Laiko nedaug. Parodykime pasauliui, kad mes esame organizuoti, susiklausome ir žygius greitai atlikti mokame. Jis mokės tai invertinti.

TAI DARBAN!

Lai gyvuoja nepriklausoma ir laisva Lietuva!

Tarybų Pildomasis Komitetas:

Kun. J. Žilius, M. Vinikas, J. G. Milius, J. O. Širvydas, Dr. J. Jonikis, Kun. J. Kaulakis, J. B. Kaupas, Kun. F. Kemėsis, V. Jankauskas, Dr. J. Bielskis, P. S. Vilmonas, V. K. Račkauskas, K. Česnulis, J. S. Vasiliauskas, M. Bush.

Pranešimas.

IŠ A. L. T. TARYBOS RAŠTINĖS.

Tarybos memorandumas nuo Kovo 18, 1919: Tarybos posėdis atidėtas ir to vieton perleista vieta tuo patim laikui įvykusiame Pild. Komiteto posėdžiui, delei išsiplėtojusiu labai svarbių ir nepaprastų nuotikių. Iš savo memorandumo paduodame sekančias ištraukas: 1) Lietuvos Užsienių Ministeris, Prof. A. Voldemaras, rašo laišką ir jį asmeniškai induo da tam tikrai keliaujančiam Amerikon žmogui, kuris šiomis dienomis pribuvęs Washingtonan, įteikia šį siuntinį mūsų Išpild. Komiteto. Apleidžiant vietas Išpild. Komiteto diskrecijoje esančias, mes galime iš savo memorandumo pacituoti vietas labiausiai ir veikliausiai reikalingas mūsų visuomenei žinoti ir ją prieplautas darbo prirengti: a) Pasitarus su įvairiomis komisijomis Taikos Konferencijoje, Prof. Voldemaras yra persiliudijęs, jogei Lietuvos viltis ingyti Lietuvos liuosybę ir savyvaldą privalo būti dedama ant Amerikos žmonių ir čionykščių lietuvių intempto darbo, — tai yra ant didžiausio spaudimo, idant Amerikos visuomenė kuoplačiausiai Lietuvos reikalavimus išgirstų ir jį per savo garbingą Perz. Wilsoną, bei savo Kongresą paremtų. Tas reikalingas greitiu laikui daryti. b) Sulyg to, ant kiek galima pranešti: Pild. Kom. yra pradėjęs dide

lį žingsnį pagal patarimus nuo Didžiosios Lietuvos delegacijos. Lietuvos kritiškas momentas reikalauja kuodidžiausios dabar pastangos. Apie tai Pild. Kom. visuomenę savu laiku ir savu keliu painformuos.

J. O. Širvydas,
A. L. T. Tar. Sekr.

Laiškas Iš Luxemburgo.

Jonas Strumskis rašo p.p. Kerdiejams iš Luxemburgo:

Aš dar vis randuosi Luxemburgo valstijoje, mieste Echternach, per upę persikėlus Vokietija.

"Sandaroje" pastebėjau linksmą žinutę apie Tamstų vestuves, — linkiu laimingos ateities.

Mes linksmi praleidžiam liaką: rengiame teatrus, šokių ir kit. pasilinksminimus. Dirbame nesunkiai. Manome sugrįžti gegužės mėnesyje, — tuomet ir Naująją Angliją aplankysiu.

Viso labo

Jonas Strumskis,
Ambulance Co. 130,
A. P. O. 750, A. E. F.

Knyga Kietuvių kalboje iš kurios galima išmolti fotografuoti ir daryti fotografijas. Prisiųskit \$1.00 ir apsiųskit šią knygą ant jūsų pašto. Adresuokit: American Art Gallery, 118 Delorimier ave., (15) Montreal, Q. Canada.

DR. J. MARCUS

Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER ST.
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakare.

Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave., Roxbury, Mass.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte; nuo 9 iki 10:30 vak.

"TĖVYNE" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS

—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI \$1.00—
Užrašykite ją savo draugams ir pažytais ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.

Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:

A. B. STRIMAITIS,
307 West 30th Street, New York City.

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite piningus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

D
y
k
a
i

SIENINIS ŠIŲ METŲ

Kalendorius

Labai puikus Dienraščio "Lietuvos" Siennis Kalendorius bus pasiųstas kiekvienam. Reikalaujant kalendoriaus, prisiųskite 5 cent. padengimui siuntimo lėšų.

Lietuva

3253 So. Morgan St. Chicago, Ill. (15)

D
y
k
a
i

Kas Prisius

man 3 dolerius, tas gaus per metus laikraštį "Sandarą", "Tėvynę" arba "Keleivį" ir dovanų gražiausias sagutes rankovėms "Gold fild" vertės 4 dolerų. Mano štoro adresas: P. Bartkevičia,

877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

Lietuvis dantis.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12:30 diena,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.

GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.

Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.

VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 9 val. vakare.

Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.

69 CHAMBER ST., BOSTON

Telephone: Haymarket 3390.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte.

Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

EXTRA!

EXTRA!

KLAUSYKITE!

Lenkai, Rusai, Žydai, Italai ir kiti
TURI SAVO BANKAS.

KODEL?

Todel, kad jie dejo kruvon savo kapitalu!

Ar Lietuviai Negali Turėti Savo Bankos?

T A D

PIRKITE ŠĖRUS! ŠĖRAS \$5.00.

CENTRALIS - BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS,

Inkorporuota ant vardo Joseph Kowal Co.

32-34 CROSS ST.,

BOSTON, MASS.

2000 KALENDORIŲ

IR 2000 KATALIOGŲ

Dykai!

Dideli, su šventėmis, gražūs kalendoriai ir PIGIŲ NAMŲ Katalogai yra užsilikę neišdalinti, todėl, kurie esate reikalingi gražaus ir atsakančio kalendoriaus malonėkite užėiti ir pasiimti DYKAI iš mūsų LITHUANIA N AGENCY.

A. Ivaszkevicz, Mgr.

315 Broadway,

So. Boston, Mass.

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą,

nes tai vienintėlis tos rūšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokėsių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nušimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 Washington St., Boston, Mass

ŠALIN SKAUSMAS!

Budamas sveiku, darbe rasi smaguma, nepaisant kaip sunkus tas darbas būtų.

Kiekvieno prielaine yra saugot save nuo ligų. Turioti šitai ir nebendant jį pašalinti, gali išvystyti į pavojingą ligą. Menkiausio miksterejinas gali veikiauti labai pavojingai, jeigu tuoj nebus priidretas.

PAIN-EXPELLER

tai užtikrinanti namie gydole, kuri turi rasti kiekvieno namose. Išgydymui šaltai krūtineje, skausmui šone ir nugaroje, ramtinis ir neuralgis, trumpai skausmą visokius skausmus raumenyse ar sąnariuose Pain-Expeller yra geriausias.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelėse bankose. Reikalauk geriausiu. Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKAHA, vaizduojantis ant bakstuko. VISI KIPOKIŲ NEMK. 35 centai ir 65 centai už bankų.

Gaunamos visose aptiekose ar tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.,
74-80 Washington St.,
New York.

Biznieriai, Garsinkites "Sandaroje"

Lietuviai Amerikoje

NORWOOD, MASS.

TMD. kuopa veikia. — Mano kviesti "Gabiją".

TMD. 36 kuopa turėjo savo susirinkimą 17 d. kovo. Kad ir lijo, bet tėvynainiai to neatboja ir atėjo į susirinkimą nemažas būrelis ir visi pilni energijos, pasišventimo dirbti tėvynės Lietuvos labui.

Užėmus naujai valdybai vietas: pirm. J. Pašakarnis, sek. J. Jurėnienė, kas., J. Vaciliauskienė, visi kuopos nariai pasizadėjo nemiegoti kaip pirmiausia, bet dirbti dėl Lietuvos laisvės, kas dabar yra labiausiai reikalinga. Pažūrėsimė, ką tie mūsų tėvynainiai nuveiks šį metą.

Taipgi buvo nutarta keletas svarbių dalykų, tarp kitko surengti koncertas ir pakviesti "Gabijos" dr-ja, kaip gambiausią ir veikiausią dailės srityje. Ir visa pilna, likusį nuo koncerto paskirti serno raštų išleidimui. Taipgi nutarta surengti piknikas ant 4-th July ir pakviesti apielinkės kuopas dalyvauti pikninke.

Kovo 11 d. atsibuvo prakalbos. Kalbėjo kun. S. Geniotis ir J. Acus iš Bostono. Žmonių buvo daug.

Raudieniškis.

CAMBRIDGE, MASS.

Teatras vieton baliu.

Aš su savo šeima buvau ant antrojo vyčių lošimo "Valakatos" ir galiiu sakyti, kad p. Naujalis, p-lė Šambaliutė ir p. Vl. Jakavičia lošė gana gerai, o ir kiti neblogiausiai, tad bereikalo p. K-tis "S." 12 num. taip smarkiai kritikuoja. Pagėdaujama, kad jie ir daugiau tokių vakarų surengtų.

Draugystė Nekalto Pr. P. M. vietoj balius, buvo surengusi teatrą "Piršlybos", kurios suloštos atsakančiai ir kaip artistai atsižymėjo p. K. Sidabras ir p. Buslevičia.

Svento Juoz. Dr. vieton balius surengė puikų perstatymą "Lietuviškas Mil." ir "Mal. ir Kaminakretis" po vadovyste p. M. Petrausko. Dr-stė Sv. Juozapo turėjo pelno \$300.00.

Ir kitos dr-stės žada vieton balius rengti teatrus, koncertus, ir tt. P. Bartkevičia.

NEWARK, N. J.

Parapijonų vargeliai.

Keletas dievobaimingų davatkų plenuoja, kaip vietinį kleboną prašalinti. Geriausias budas, tai sutverti davatkų parapiją, pa kviesti kun. V. Staknevičių, nes jis buvo dievobaiminga davatka, o tautiečiai patys užlaikys vietinį kunigą.

Kunigas negeras, nes pataikauja bedieviams. Vyskupas negeras, nes pataikauja kunigui. Jei vysk. pataikauja bedieviui kunigui, tad jojo dieviškumas ir -gi abejotinas. Nutarta kreiptis pas šventą tėvą. Bet šventasai tėvas paliokams pataikauja. Galii lietuviai polską viarą įsteigti.

Kur dabar dingti? Nutarta kreiptis pas patį Dievą. Bet Dievas neišklausys griešnų muzikų, nes peržengė Dievo prisakymą. Nutarė neduoti dešimtinės, tuom mirtinai nusidėjo. Už nusidėjimus Dievas baudžia pekla.

Mūsų davatkos randasi keblame padėjime. Viltis prauzuvo, nes piktos dyvasios jau sukinejasi su lenčiugais. Bet vienai davatkėlei, kuri prisipažino, kad nepildė viršminėtų nutarimų, staiga atėjo mintis į galvą, — mūsų "Vyčiai". Ant nusiminusių davatkų veidų pasirodė spinduliai naujos vilties. Vyčiai kovoja su visokiais bedieviais - atskaluais.

Jų siela iki šioliai dar nėra sutepta visokiom nuodemė. Tik per juos galima išmaldauti Dievo susimylėjima. Kreiptasi prie vyčių. Vyčiai atspaudė ir paskleidė po visą Newarką atsišaukimus, kuriuose sako, kad iš vyčių darbo džiaugsis kaimai ir miškai...

Visos davatkos nutarė neremti bažnyčios. Skleidžia visokius paskalus apie vietinį kleboną. Pažemino jo ypatą. Davatkos, skleidamos visokius paskalus apie kitus žmones, nuplėšė jų garbę. Dabar vyčiai budami teisingais paskleistam jų obalsiui, turi kovoti prieš visas ilgaleižiuves davatkas, o tuomi atliks šventą darbą, o kitaip darant, pasidžiaugis tik miškai.

Perkuno Kulka.

STOUGHTON, MASS.

Airišis katalikų kunigas apskelbė Lietuviams "kryžiaus karę".

Kovo 13 d. Bostono angliški dienraščiai atspausdino žinią, kad buk Stoughtono lietuviai bolševikai grąšina katalikų bažnyčios sunaikinimu delei mnėtos bažnyčios kunigo James F. Stanton aštrių prieš bolševikus kritikų. Sulig tų laikraščių aprašymų išeina, buk sulyg vietinės spaudos ištyrimo tarp darbininkų esanti slapta organizacija, belaikanti regulieriai susirinkimus ir varanti propagandą prieš vietinę katalikų tikėjimo valdžią.

Sulig žinių, kurias kun. Stantonas turi, tai tais juodarankiais, anarchistais, bažnyčios griovikais esą lietuviai, didžiūmoje dirbanti Stoughton Rubber Co. ir beplatinanti propagandą dišką Rusų kalboj laikraštį "Karda", kuris anot to kunigo toks baissus, kad ar vyrui ar moteriai jį bežiurint šiurpulys paima.

Kalbos iš pašalies.

Kalbos iš pašalies kaslink šio atsitikimo naivios, misteriškos. Kalbama, buk kun. Stantonui kas ten kada ant tyčių nustuntęs "Karda". Taipgi kalbama, kad prieš šitą lermą bažnyčioj ant vargonų rasta kokių tai nedorybių pridirbta.

Bet, ar tas galėtų but teisybė, kad lietuviai taip butų darę — abejotina. Jei buvo siustas kun. Stantonui "Kardas" tai greičiau galėjo but siusta tų pačių skundikų, o ne apsišvietusių lietuvių. Bet, "bomba"?! Kas jajā ten ant tų vargonų tap augštai padėjo — greičiau nelaimės prispirtas užsigėręs airys, bet ne lietuvis.

Lietuvius varo iš darbo.

Sulig Kristaus žodžių: "Ne teiskit jų ant žemės, nes jie bus teisti danguje". Krikščionybės mokytojas kun. Stanton daro savaip. Vietoj, kad dovanojus savo priešams "už nežinojimą ką daro" beskaitydami "Kardą", jis pareikalavo nuo Stoughton Rubber Co. sustabdyti bedievišką propagandą, ir ant to pareikalavimo buvo išvaryti iš darbo trys įtarti lietuviai išdirbę po kelioliką metų.

Lietuviai mano atsaukt paskalą.

Kadangi paleistoj paskaloj per Bostono laikraščius lietuviai įvardijami juodarankiais, anarchistais, bolševikais, ir bažnyčių griovikais, kokiais jie nesijaučia, todėl visi lietuviai nutarė tą paskalą atsaukt. Tam tikslui yra paimtas advokatas ir bylos vedimui sudėta kelesdešimtis dolerių. Lietuviai pasiriję kovot už savo vardą.

Svetimtaučiai netiki paskalom.

Daugelis svetimtaučių, kurie kartu dirba arba gyvena, lietuvius gerai pažįsta ir del to ne-

teisingo ant jų paleisto paskalo lietuviams užjaučia ir netiki, kad lietuviai lystų prie airiškų įstaigų. J. R.

WORCESTER, MASS.

Worcesterio Lietuviai šturmuoja.

Praeitą sekmadienį susitvėrė Liet. Kariuomen. Skyrus apie iš 50 ypatų. Manau sau, tai jau ir viskas užbairta. Bet labai suklydau, vos tris keturias dienas praėjo, kaip ir vėl dvidešimts penki atėję sako:

— Kariavom už visą pasaulį, dabar esam pasirengę stoti už mūsų tėvynę Lietuvą.

Ir stojo visi glyton! Tu broleli mano, tikri Vytauto sunūs! Dirba kiek išgali. O jau vadas matyt negalėjo ilgiau kęsti nieko netaręs sako:

— Broliai nustebinote mane, aš nesitikėjau, kad jūs galėtumet tą padaryti!

O jie visi sako:

— Lietuva paverpta daugiaus nebus, Lietuva tai kraštas mūsų: Mes pajiegas dėsim, visus priešus nugalėsim.

Valio Worcesteriečiai, lietuviai! Valio jūsų darbas pradėtas! Valio vėl iki penkesdešimtinės už Lietuvos Laisvę!

M. M. Mačiulis.

Pažymėtinas koncertas.

Kuomet žmogus eini į kokį nors parengimą — mąstai: ar apsimokės žygis. Buna visai. Čia eina dalykas apie dailės parengimą, t. y. apie tokį, kurio tikslas yra sužadinti klausytojų sielą, sušvelninti gyvenimo aplinkybėmis sužaurintus jausmus, sugraudinti, užžavėti.

Tokis parengimas, pilniausiai atsakiusis šiems tikslams, čia įvyko vas. 28 d. Tuckerman svetainėje. Tą svarbią rolę atliko panelės Karužiutės, p-lė Izabelė Avietėnaitė ir ponis E. U. Dawney, kurias sukviėtė "Jaunų Lietuvių Rtelis" ir "Aušrelės" choras.

Nors į koncertą susirinko gana daug žmonių bet reikėjo kad dar daugiau būtų, nes dailės žvilgsniu koncertas stovi augščiausiame laipsnyje.

Programą išpildė:

P-lė Marė Karužiutė, kuri savo puikiai išlavintu sopranu taip užžavėjo klausytojus, kad jų aplodismentai ją privertė kelias dainas pakartoti bei ekstra paldai nuot. Ji išpildė "Vai verčia laužo", "Jausk ir Mylėk" — M. Petrausko, kelias kitų komp. dainas bei savo kompozicijas, iš kurių "Pasakykite Bernuželi" publiką geriausia patenkino.

P-lė Laura Karužiutė kaip pianistė stovi augščiau visokios kritikos. Tokią pianistę Worcesteriečiai pirmą kartą turėjo progą išgirsti.

P-lė Sofija Karužiutė, kaip klesiškų šokių solistė, paliko gilų įspūdį estetikos žvilgsniu į šokius žiurinėjoje publikoje.

Ponią E. U. Downey, svetimtautę violincelistę lietu-

vių publika taipgi gausiausiai aplodismentas apteikė.

P-lė Izabelė Avietėnaitė, tik-ką pradėjusi mūsų scenoje rodyties solistė, su savo skardžiu ir švelniu sopranu balseliu taip užžavėjo publiką, kad kelis kartus buvo iššaukta savo dainas atkartot. Ji dainavo lietuviškai, angliškai, francuziškai ir rusiškai. Talat - Kelpšos "Ne margi sakalėliai" ji taip tinkamai išpildė, kad reikia manyti, jogei daugiau pasilavinus dainavime ji užims žymią vietą eilėje geriausių mūsų scenos vokalių pajiegtų.

Šis koncertas ilgai pasiliks atmintyje dailę suprantančių ir gerbiančių žmonių. P. A.

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

Dulskis, M. Adomaitienė, B. Brazauskienė, V. Mockevičienė, S. Josiulaitis, J. Dura, J. Malinauskas, J. Juočis, A. Česna, O. Radzevičiūtė, P. Rekus, A. Stepšys, ir J. Mikuška.

Viso labo su smulkiomis J. V. Liutkausko prakalbose surinkta \$1.368.15

Per LNF. 24 skyrių aukavo sekančiai:

Liet. Repub. Kliubas 100.80
Liet. Dem. Kliubas 100.00
Liet. Ukėšų Kliubas 91.85
Dr. Lietuvių Balandžių 50.00
Dr. Simano Daukanto 25.00
Smulkesnių aukų 120.09

Viso labo per LNF. 24 skyr.

iplaukė \$487.74

Nuo lapkr. 24, 1918, iki sausio 26, 1919 m., iplaukė \$2199.89

Per tą laiką išmokėta už sve-

taines prakalboms, kalbėtojams, kelionės lėšos, spaudos bilos, už surinkimus randos, krasos ženkleliai ir kitos smulkmenos, — Viso \$131.02

Likusieji \$2.068.87 pasiūsta į LNF.

(Gavome \$2,062.87)

Nashua, N. H., per C. P. Yurgeluną \$113.73

Gardner, Mass., per C. P. Yurgeluną 43.00

Norwood, Mass., per C. P. Yurgeluną 132.46

Cambridge, Mass., per C. P. Yurgeluną 100.00

(Aukos siustos per C. P. Yurgeluną yra surinktos. per "Sandara" — Red.).

Osceola Mills, Pa., šv. Antano Draugystė \$100.00; Ipolitas Šemelinis \$25.00; A. Jonikas ir P. Bosaitis po \$10.00; A. Baranauškas \$7.00; po \$5.00 — B. Puzonas, A. Rudinskas, M. Gedraitis, J. Matulevičius, A. Mockevičius, P. Janušonis, J. Janavičius, J. Zavadskas, B. Paznekas, J. Bulevičius, J. Vaiciekauskas, M. Vaiciekauskienė, A. Baronas, Z. Miselionas, R. Miseliunienė ir V. Bartasevičius; po \$4.00 — M. Balickas; po \$3.00 — Kaz. Grabauskis ir M. Osipavičius. Su smulkiomis \$330.20

New Haven, Conn., auka po mirusiai Alenai Andriuliutei \$100.00

Forest City, Pa. po \$50.00 — Vincas Jančaitis; po \$10.00 — SLA. 2 kp. ir J. Kavaliauskas; po \$5.00 — A. M. Makauskas ir J. Juozapaitis. Su smulk. \$94.25

Indiana Harbor, Ind., SLA. 185 kp. \$5.00, pelnas kuo Kaukių balius — \$42.10. Viso \$47.10

Plains, Pa., SLA. 110 kp. \$25.00; po \$5.00 — J. Derius, A. Vilimavičius, A. Notaitis ir J. Talandis; po \$3.00 — P. Malinavičius; po \$2.00 — J. Talandis.

Viso \$56,962.21

Nuo pradžios iki Vas. mėn. 1919, išmokėta 46,920.22

Iki 1 kovo izde lieka \$10,041.99

Vyra! Moters! Kas tik išgalit, stokite į šiuos mūsų armijos pulkus.

Amžina garbė tiems, kurie Lietuvos reikalais rupinasi!

Čekiai arba Money Orderiai turi buti išrašyti izdininko T. Paukščio vardu ir pasiūsti L. N. Fondo Sekretorei: P. Jurgeliutei, 307 W. 30th st., New York, N. Y.

P. Jurgeliute, L. N. Fondo Sekr.

Nuo rusų fronto. Lietuvių armijos generalis štabas pranešė: Išilgai gelžkelio liniją Oranai — Alytus lietuvių priešakinė sargyba 21 saus. paėmė nelaisvėn vietą burį bolševikų žvalgu.

MINDAUGIS

Lietuvos Karalius, Istorijos Drama 5 aktuose.

BUS PERSTATYTA

DUDLEY OPERA HOUSE, 113 DUDLEY ST.,

BOSTON, MASS. Pradžia 7:30 val. vakare.

12 d. Balandžio-April, 1919

GERBIAMIEJI: —

Bostono ir apielinkės lietuviai širdingai užkveičiami atsilankyti į šį nepaprastą teatrą, kur bus perstatyta Slovaackio parašytas, o Vinco Kapso verstas veikalas "Lietuvo: Karalius Mindaugis". Atėję persitikrinsite, kaip senovės lietuviai kovojo už savo laisvę, kaip jie atsinešė į krikščionybę, kaip jie garbino dievus etc. Šį veikalą loš gambiausi So. Bostono lietuvių artistai ir artistės. Tikietus įsigykite išanksto, nes vietos numeruotos. Tikietus galima gaut "Sandaros" ofise ir pas sandariečius. Šiame momente niekas negal neinteresuoti Lietuvos istorija, nes savystovė Lietuvos valstybė po ilgos priespaudos vėl tveriasi. Taigi kas gyvas pribukite pažiūrėti, kaip gyvena ir valdė šalį Lietuvos didysai kunigaiškėtis Mindaugis.

Visus kviečia

ALT. Sandaros 7 Kuopa.

Amerikos Lietuvių Liaudies Universitetas - Žinyčia.

(Sis-tas is Liaudies Universiteto veiktu darbu).
(Taša).

Sitaip dalykams stovint ir gerai žinant, kad daugumoje lietuvių yra katalikai ir padieniai darbininkai ir neapšviesti — reikėjo kas nors daryti, kad pagerinti lietuvių mokyklos stovį neiekinant jų t. y. tųjų mokyklų konstitucijos, bet pagerinti. Nes atsižvelgta į tai: jei lietuvis tvėrė ločną mokyklą, tai jam yra brangintina ir prie širdies arčiaus. Nieko daugtaus ne laukiant griebtasi už darbo: padėta daug energijos, pasiaukavimo, laiko ir nesigailėta iškaščių. Visų pirma negu išdrįsta žodį kitą prieš lietuvių parapijinę mokyklą, reikėjo turėti faktai žemo stovio lietuvių mokyklos, statistikos žinios ir tt. Reikėjo tas visas atlikti pačiam ir palyginti mūsų lietuvių parapijines mokyklas su kitų tautų mokyklomis. Reikėjo pasimokinti pačiam kaip svetimtaučiai katalikai tvarkė savo mokyklas lyginai ir apie viešasias Amerikos mokyklas — mokslo programus. Žodžiu, susipažinti su mokyklų sistema ir mokslo programu. Pradėtas darbas — sunkus — praktikuojantis darbas — Vardu Liaudies Universiteto, pasikviestam talpon įžymų profesoriai katalikai ir viešųjų mokyklų. — Tiems tyrinėjimams pagelbon atėjo direktorius katalikiškos Loyolla Collegijos; pagarsėjęs sociologas kun. prof. Oshananhan, katalikų Jezuitu Collegijos; Protestonų vyskupai: Fullow, Nicundson, Anderson ir Johnson ir keli principalai viešųjų mokyklų, tarp jų buvo ir p. Martin Hurney ir p. M. Mann, P. D. Armour viešos mokyklos, kur apie 600 lietuvių vaikų kasmet mokinasi toje mokykloje.

Surinkus visas reikalingas žinias ir kokiai pusei metų prieš atsišūvimą Pittsburgh, Pa. L. Liet. Kat. Federacijos Seimui pradėjau ataką ant lietuviškų parapijinių mokyklų per skyltis "V. Liet." ir kitų laikraščių.

Kas tuom laiku atsitiko, nenoriu atkartoti; — visi galėjo patėmyti, kas tik sekė ir skaitė Am. liet. laikraščius. "Draugas" užsipulė aršiausiai, — vietoje argumentų (kurių neturėjo) tik pludymais atsakinėjo ant asmens išdrysusio užklausti: "Kur musų Amerikoje priaugantis jaunimas dingsta." Aštriai ir teisingai prispirti mokyklų klebonai prie sienos ir pagrasinta, kad apie lietuvių parapijines mokyklas bus pranešta valdžiai ir atsišaukta į Amerikonos, nes tai Amerikos ateičiai pilietis. Galų gale prisipažino, kad vaikai tų parapijinių mokyklų tik laiką gaisina, o nieko nepramoksta.

Artinosi Liet. Kat. Fed. Seimas Pittsburgh, Pa., atėjo seimo diena. Tarp delegatų po karštų kalbų ir raportų pakilo upas prie tikslingesnio veikimo. Kilo daug naudingų sumanymų tvarkyme viešojo Amerikos liet. gyvenimo.

Visųpirma uždėtas "Tautos Išdas", kultūriškiems ir politiki reikalams; ponas Balutis, "Lietuvos" redak. tapo užrašytas padirbimui tam tikrų 5 c. ženklelių ir atviručių. Tad šiandien, kilus pasaulinei kare ir Lietuvai pakliuvus baisiausia nelaimėn, nemačiau reikalo naujų fondų-fondelių tvėrti. Pasiškirstimas į fondus — klaida, nors dabar reikėtų suvienyti.

Padėti pamatai, suvis atskirai nuo Tautos izdo, naujam fondui, kad surinkus ganėtiną sumą pinigų ir uždėti grynai lietuvišką Kolegiją ir tuom sutraukti kruvon Am. liet. jaunimą, kuris šiandien yra išsimėtęs po įvairias svetimtaučių mokyklas. Kun. Jonas Misius iš Ellsworth, Pa. tapo išrinktas ant 5 metų

vyriausiu nariu tvarkymo reikalų Kolegijos.

Galutinai sutvarkyti ir patvirtinti reikalingumas organizavimo, kad atitraukti juos nuo gatvės auklėjimosi, nuo blogų ir žeminančių papročių ir blogos įtakos į jų jauną ir nesubrendusią sielą.

Paduota projektas per p. Norkuną tvėrimo vyčių, kur jau jis dar prieš seimą turėjo sutvėręs kelias kuopas ir jos jau funkcionavo; tapo patvirtintas po vardu "Lietuvos Vyčiai". Tikslas tos organizacijos buvo tobulinti jaunimą be skirtumo pažiūrų, persitikrinimų — žodžiu, — bile lietuvis; gražiais pavyzdiniais, įvairintais visokiariopomis pažaismėmis ir pralekijomis ir tuo keliu nupoliuoti jaunimo storžievystę ir parodyti tikslinę gyvenimą, negu ant gatvės "džiką" šokti. Klebonai prižadėjo duoti bažnytines svetaines uždyką tam tikslui, todėl jie tapo pripažinti per seimą kaip globėjai Liet. vyčių kuopų. Bet jau ant kito seimo kun. F. Kemėšis neprašytas pagamino naują konstituciją ir vyčiai tarp įvairių bažnyčių ražančiaus giedoti ir pavelyta jiems buvo garsiai tik poteriūs kalbėti, kitos visos tiesos ir privilegijos buvo atimtos ir paliktos atskirai kapelionų priežiūrai. Tuo tikslu, daugiau negu tukstantis jau organizuoto jaunimo tapo išbraukta iš įvairių kuopų už neatlikimą velykinės išpažinties. Nuo to antro seimo Liet. vyčiai tapo kunigo klapčiukais ir Rymo kareiviais, Jais klebonas pjudo sau nepatinkamus asmenis ir jie striopiai tai atlikti pasistengia...

Tikrai plačiai ir bešališkai gvidenta klausimas liet. parapijinių mokyklų sutvarkymo programu. Po ilgų diskusijų tapo išrinkta mokyklų tvarkymo komisija, kurion įėjo sekanti asmenys: kun. A. Kaupas, Dr. A. L. Graičunas ir kun. F. Serafinas. Komisijos dispozicijai pavesta šv. Kazimiero vienuolės, seseris mokytojos.

Nors kun. A. Kaupas po seimui į 4 mėnesius pasimirė, bet darbas komisijos jau buvo atliktas. Mokyklų programas tapo pagamintas ir atspausdintas ir išsiuntinėtas visoms liet. parapijoms Amerikoje. Laukta rezultatų, o patyliai ir slapta per Liaud. Universiteto narius buvo tyrinėjama, ar gerb. klebonai turintieji parapijines mokyklas atkreips į tai domos ir ar prisitaikys prie naujo programu, arba nors pasistengs pagal išgalės pagerinti ir pakelti mokslo laipsnį savoj parapijinę mokyklą. Rezultatai pasirodė apgailėtini. Daugumoje klebonai, nei patys neskaite tos naujos mokyklos programu, nei nepasirupino perduoti savo mokyklos mokytojams ar mokytojams perskaityti.

Sekantis LKF. Seimas atsibuvo Chicagoje ir tame seime pristatyti visokios rūšies ir turinio raportai, tarp kitų buvo du referatai apie mokyklas. Vienas referatas a. a. kun. A. Staniukyno, kapeliono šv. Kaz. vienuolyno, o kitas Dr. A. L. Graičuno, apie Liet. parapijines mokyklas Amerikoje. Kaip vienas taip kitas referatas buvo prirengti bešališkai, tik skyrėsi tuomi, kad pirmasis kun. Staniukyno abetnais ruožais buvo parodyta tik gerosios pusės katalikų mokyklos ir neprisiminta nei pusė žodžio apie lietuviškas mokyklas. Dr. A. L. Graičuno referate palikta nuo šaliai katalikiškos mokyklos, — nei peiktos, nei girtos, bet vien tik lytėjosi liet. parapijines mokyklas, jos gerosios ir silpnosios pusės. Referatas, oi tas referatas! Buvo tai bomba mesta musų klebonams! Eksplozdavo! Iš kilo bai-

siausiai triukšmas. Kilo begalinės diskusijos. Klebonai norėjo pasiteisinti, kad labai užimti parapijiniais reikalais ir mokyklos reikalai atiduoti pilnon globon mokytojų - seserų. Visi svietiškiei delegatai, daugumoje tėvai vaikų, palaikė Dr. A. L. Graičuno pusę ir nežiurint į tai, kad vienbalsiai buvo Dr. Gr. išrinktas seimo vedėju, vienok buvo priverstas dėl šventos ramybės rezignuoti nuo seimo prezidentystės.

(Pabaiga bus).

Darbas ir Namai. Kareiviams.

(Released by the Committee on Public Information. U. S. Dept. of the Interior).

K. Ką reiškia darbas ir namai kareiviams?

A. Reiškia tai, kas sakoma. Dabar yra Kongrese bilius, kuriame reikalaujama paskirti \$100,000,000. su kuriais, jei juos pasiseks gauti, Vidaus Departmentas galės tuojau pradėti kareiviams ir jurininkams kooperatyves ukių kolonijas beveik visose Valstijose.

K. Kas tas ukes gauna?

A. Tie, kurie jas išdirbo, dirbdami prie sausinimo, valymo, vandeniui užleidimo ir pagerinimo žemių.

K. Ar visi gaus ukės?

A. Tai priguli nuo to, kiek žemės bus prirengta.

K. Ar tai tik bus tiems, kurie buvo Europoje?

A. Ne. Tai yra visiems, kurie laike šios Didžiosios Karės nešioja Dėdės Samo uniformą.

K. Kame ta žemė randasi?

A. Beveik kiekvienoje valstijoje yra dideli tokios žemės plotai. Yra sausų žemių vakaruose, kurioms reikia vandens, kuri galima gauti pastačius damus ir kanalus. Rytuose yra dideli plotai skininimų, iš kurių reikia išrauti kelmus ir išvalyti krumas. Pietuose randasi dideli skinnimai ir pelkės, kurias reikia išsausinti.

K. Ar aš galiu gauti darbo arti savo namų?

A. Gal but, kad galėsi. Tos užnamytosios kolonijos yra išmėtytos po visą šalį, ir manoma surasti kiekvienoje valstijoje, jei Kongresas paskirs tam reikalingi pinigų.

K. Kaip bus su alga?

A. Tą darbą bedirbant, valdžia mokės gerą algą — taip gerą, kaip kad mokama ir kitur už tokį pat darbą.

K. Ar aš turiu būti kariuomenėje?

A. Ne. Tas darbas yra tik vyrams, kurie garbingai atleisti iš kariuomenės.

K. Kokios rūšies darbas bus?

A. Valdžia turės įvairias darbų prie kolonijų, pradedant techniškais ir rašiškais ir baigiant paprasto darbininko darbais.

K. Kaip bus su namų gavimu?

A. Kaip padėsi pastatyti damus ir kanalus, arba išvalyti krumus iš skininimų, arba iškasti griovius per pelkes, kaip jiems padėsi pastatyti namus ir kitas trobas, aptverti tvoras, pataisyti kelius, užtiesti miestus, pastatyti pieninyčias, warehouses, mokyklas ir tt. Istikrųjų kaip padėsi viską prirengti, valdžia leis išsiskirti vieną tų javais apsetų ukių.

K. Ar valdžia duos man tą ukę veltui?

A. Ne. Ir pats nenorėtumei kad valdžia taip darytų. Yra manoma duoti tas ukės ant lengvų išmokėsių per ilgus metus, mokant 4 nuošimtį kas metai.

K. Kaip apie gyvulius ir ukės įrankius?

A. Yra manoma, kad valdžia duos visus reikalingus gyvulius ir įrankius, už kuriuos mokėsina bus padalinti ratomis per

keliatą metų.

K. Kur aš gausiu pinigų išsimokėti?

A. Galėsite užtektinai susitaupyti bedirbdami prie tų kolonijų st tymo, kad išsimokėti pirmuosius mokesnius. Likusius galėsite išmokėti pinigais, kuriuos gausite už parduotus javus.

K. Rodos man tikėtų gyventi ant ukės, bet aš nemėgstu gyventi taip toli nuo kitų žmonių.

A. Yra sumanyta, jei Kongresas perleis tą bilijų, statyti taip vadinamas bendras (community) kolonijas, kiekvienoje nemažiau, kai 100 ukių apsuoku miesto, tai kad būtų arti kaimynų, geri keliai, vežti produktus į miestą ir rinkas, parduoti užaugintus produktus. Viskas ne toli nuo ukės.

K. Kokio didumo bus tos ukės?

A. Tai prigulės nuo vietos ir ukininkavimo. Abelnai ukininky stei nuo 40 iki 80 akrų, gyvulius auginti 80 iki 160 akrų, vaisinius medžius auginti 15 iki 20 akrų, ir daržovėms 5 iki 20 akrų.

K. Aš nieko apie ukininkavimą nenusimanau. Kaip aš galėsiu ukininkauti?

A. Ukininkystėje patyrę instruktoriai bus pastatyti kiekvienoje apielinkėje. Jie visame duos patarimus kaip ir ką geriausiai padaryti, kad pasekmingai ukininkauti.

K. Sakai, tas planas prigulės nuo perleidimo biliaus Kongrese. Tai kodėl klausinėji dabar pa kol tas bilius dar neperleistas?

A. Delto, kad Kongresas prašė Vidaus Departmento iširti kolonijų padėjimą visoje šalyje, ir nori žinoti, jei tokių kolonijų uždėjimas bus leistas, ar kareiviai ir jurininkai norės eiti tokį darbą dirbti, ir tokius namus imt.

K. Ar galiu aš gauti daugiau žinių apie tą sumanymą?

A. Taip. Rašyk į Department of the Interior, Reclamation Service, Washington, D. C., iš jų gausi atvyrutę. Ją pripildęs, pasiųsk atgal nurodytu adresu. Jokių iškaščių nebus. Jusų vardas bus padėtas "on file" Vidaus Departmente, ir bus pranešta apie tuos planus, kaip tik jie bus pradėti vykinti. Dabar dar negalima pasakyti, kada toji informacija jums bus pranešta, o tuo laiku, žinoma, negalite sėdėti be darbo, bet dirbti ten kur geriausiai galima. Sugijęs namo, eik į S. V. Sandym Biurą (S. U. Employment Service) savo apielinkėje arba į savo apielinkės Council of Defense ofisą. Abi orgnizacijai, kiek galint, padės surasti darbo.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytas iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakaras 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

MADE TO YOUR ORDER \$1.85 SEND NO MONEY

Kelnės del pasipuošimo arba darbo dėvėjimui. Vilnonės siaurių drižų, gvarantuotos 2 metams. Vertė \$5.00. Neužsigandėsimu jums grąžinsime pinigų. Kai na tik \$1.85. Paroduom tik 1 porą kostumeriui.

Pelnas. Galit užsidirbti pinigų užsakant savo draugams ir giminėms Jaunas Grant Case uždirbo \$27. pirmą savaitę ir virš \$500. per metą. Štai knyga dykai apie siuvimą materioli sampelių ir tt. Prisiųskit mums savo vardą ir adresą šiandien.

Chicago Tailors Association, 515 S. Franklin St., Chicago, Ill.

Dept. J 508.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-ių puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui musų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams — \$2.. Pusei — \$1. Pažiūrėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Viešatinis Lenkiškas DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuojau. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.

Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st., Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

*Akiu Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

Konservatorija

Lietuvių Muzikos Konservatorija, 769 Broadway, So. Boston, Mass., užkviečia visus, kas nori pramokti dainavimo, piano, smuikos, teorijos muzikos ar šiaip susipažinimo su gaidomis ir t. p.

Už 10 lekcijų — viena ar daugiau savaitėje — nuo 8 dol. augštyn.

Mikas Petrauskas, Direkt.

769 Broadway, So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiūvam puikiai sulig valiausia: "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiūti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogul. Žemos kainos — darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprošinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors, K. Plioplis, A. Samokaitis sav.

278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridabuoju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Tariu švaria pirmos kleos pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VIENINTĒLIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužius vyrams ir moterims iš gerų audėklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užieikite ir persitikrinkite o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,

42 1/2 Haverhill st., Lawrence, Mass.

TAI SINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktary. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut perlaikis, o aš prisiusiu per express.

K. ŠIDLAKSAS

Aptiekorius ir Savilinkas

226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3965 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas:

Nuo 9 rito iki 5 po pietu -

Vakaras, ketverge nuo 6 iki 9 P. M.

Nedeliomis iki 4 po pietu.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAZUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mostie per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėvutės 50 c. ir \$1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS

P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vietos žinios.

Ruoškimės rinkti parašus už Lietuvos laisvę.

Amerikos lietuviai privalo darodyt pasauliui, kad jie trokšta Lietuvai laisvės. Savo troškimą privalo paliudyti parašais. Pasauliui reikia paskelbt nors milijoną Amerikoje gyvenančių žmonių parašų išsireiškusių už Lietuvos laisvę. Iš Europos gauta reikalavimas tuos parašus kuogreičiausia surinkti. Reikalauja Lietuvos atstovai, ką Paryžiuje. Iki 13 d. balandžio parašai turi but surinkti. Gali pasirašyti lietuviai ir simpatizuojanti lietuvių laisvei žmonės. Oficialė demonstratyvė pasirašymų diena bus 12 d. balandžio š.m.

Chicago, New Yorke, Wa terbury ir kitose didesnėse kolonijose susitvėrė komitetams parašų rinkimui, atlikimui to darbo taip, kad nė vienas žmogus lietuvis neliktų nepasirašęs. Privalo rašyties vyrai, moters, vaikai ir mergaitės. Aukų jokių nereikia. Pasirašančius svetimtaučius reikėtų kaip nors pažymėt šale parašo, pav. raide "s.", kad paskui žinot kiek išviso lietuvių yra Amerikoje.

Pereitoje pėtnyčioje, tuo tikslu So. Bostone Liet. Svetainėj įvyko susirinkimas, kuriame dalyvavo apie šimtas vietinių ir iš apielinkės lietuvių ir kun. J. Žilinskas iš Washington. Išrinkta organizatyvis komitetas sudarymui veikiančio komiteto, kuris turės apimt Bostoną ir umai sutvert skyrius aplinkiniuose miesteliuose. Buvo žmonių, kurie prisikeltino apkelti visus savo kolonijos lietuvius, kad parodyt lenkams joguei lietuviai nori laisvės, savistovybės. Organizatyvin komitetas išrinkta: P-lė Gurkliutė, Pr. Gudas, K. Norkus, A. Ivaškevičius, K. Jurgeliunas, F. Kneizis, J. Petrauskas. Susirinkimas pavesta sušaukt p.p. Ivaškevičiui ir Kneiziui. Susirinkimas įvyks seredoje, kovo 26 d. Liet. Salėje. Visi galintieji pasidarbuokite šiame darbe. Kiekvienas lietuvis privalo gelbėt. Sekančiame "Sand." num. paduosime pasirašymų blankos formą ir platesnį aprašymą.

Triukšminga konferencija Lietuvos žmonių šelpimo aptarimui.

Pereitą nedėdienį So. Bostono Lietuvių svetainėj įvyko draugijų atstovų ir šiaip lietuvių susirinkimas. Dalyvavo virš 200 žmonių. Tikslas buvo: Aptarti, kokiū budu suteikt Lietuvos žmonėms maisto ir drabužių. Susirinko daugiausia katalikų, buvo tautininkų ir socialistų. Čia darbas visiems vienodai svarbus ir del to bendrai turėtų but dirbama. Ponas Ivaškevičius paaiškino konferencijos tikslą. Susirinkimas išrinko prezidiu-

mą sekančiai: A. Ivaškevičius — pirm., P. Valukonis — vice-pirm., kun. S. A. Geniotis — sekr., ponia P. Miševičienė — sekr. pagelb.

Konferencija prasideda. Kalba vienas po kito visa eilė žmonių, geriausius norus išreiškiančių del Lietuvos žmonių. Kartais pradedama įsikarščiuoti — kalbant vienam, kiti pastabas daro. Susiregistruoja keliolika ar kelesdešimts žmonių ir kalba. Nuo drabužių ir maisto rinkimo ir siuntimo nuėjo ant srovių, ant partijų, ant tautininkų, ant klerikalų, ant socialistų, ant veikėjų, ant aukautojų, ant betvarkių, ant nepasitikėjimų.

Geriausius norus del Lietuvos išreiškia S. Norkunas, J. P. Tuinila, St. Mockus, J. Kazmauskas, K. Jurgeliunas, Valukonis, F. Kneizis, J. B. Smelstorius, A. Zaleckas, M. Žioba, Neviera, M. Vėnys, J. Ramanauskas, J. Aeus, J. Petrauskas ir didelė eilė tėvynainių. Fondams kliuvo, veikėjams kliuvo, vadovams kliuvo, liaudžiai kliuvo. Tuli nurodinėjo, kad nereikia ir negalima vienyti fondų, nereikia seimų etc. Rimtesni žmonės kalbėjo prieš tokią nuomonę, o "Sandaros" red. K. Norkus, pasakė: "Kalbant apie fondus, reikia pasakyti, kad juos netik galima suvienyti, bet ir reikia suvienyti. Juk visuose fonduose, ar jie tautininkų ar katalikų ar socialistų valdomi, pinigai sudėti Amerikos lietuvių darbininkų, o Lietuvos lietuviams darbininkams. Pasiskirstimas į fondus sudaro liaudies nepasitikėjimą. Ir jeigu Amerikos lietuviai susijungtų į vieną įstaigą Lietuvos žmonių gelbėjimui, tat tuomet but lengva gauta didelė pagelbą iš tų visapasaolinių organizacijų, kurios rupinasi nukentėjusių nuo karės žmonių šelpimu. Milijonus reikia išgaut del Lietuvos, bet partizantiškai veikdami to nepadarysime. Reikia sujungti fondus, o tą sujungimą padaryt visuotiname Amerikos lietuvių seime, ir jeigu katalikų daugiausia į seimą privažiuos, jeigu proporcionaliai išskaitliavus bus skaitlingiausi — tat ir į sujungtą įstaigą Lietuvos šelpimui galės patekt daugiaus katalikų. O šiandie mes nutarkime pranešt visai Amerikos letuvių liaudžiai, kad reikalingas bendras darbas del Lietuvos ir reikalingas visuotinas Amerikos lietuvių seimas."

Po to dar kalba keli kalbėtojai. Paduodama įnešimam balsavimui. Eina du. Pirmą pirminink Ivaškevičius paduoda K. Jurgeliuno įnešimą: "Kas už tai, kad reikalingas bendras darbas del Lietuvos žmonių gelbėjimo — pakelkite ranką". Suskaitoma 43. Kas tai šaukia: "Tik 42, nes ta mergina iškėlė abi rankas"!

Pirmininkas tęsia toliaus: "Na, o dabar kas už p. Kneizio įnešimą, kad"...

Čia p. Kneizys pašoka, ką tai sako, kiti rėkia: Jeigu klerikalų vadai vienybės nenori, nenori Lietuvą gelbėt, tai bent nedemoralizuokit pastangų pradėti bendrai darbą veikti.

Ponas S. Norkunas atkreipa susirinkimo domą, idant susirinkusieji įsitėmų, kad katalikų lyderis viešai pasakė, kad jeigu susirinkimas ir nubalsuos, tat vistiek katalikai bus nedaleisti bendran darban.

Keli silpnėsių nervų žmonių privė kosės išėina iš salės. Pirmiausia demonstratyviškai išmaršavo karščiausi vyčiai.

Bendro darbo del Lietuvos labo priešininkų didžiūmai išėjus prieš bendrą darbą balsavo tik 3 figuros.

Po to didžiūma balsų nubalsuota remiant reikalingumą visuotino Am. lietuvių seimo.

Kadangi susirinkimas nuo 2:30 v. p.p. nusitęsė iki po 7 v. v. tat daugumą žmonių išsiskyrstė, del to viso susirinkimo išrinktasat prezidiumas tapo paliktas šių nutarimų vykinimui: paskelbimui spaudoje, susinešimui su tarybomis, centralinėmis organizacijomis, etc.

"Faustas" ir "Birutė" Jubilėjiniame Gabijos vakare.

Kovo 20 d., 1919 m. sukako 5 metų Dramos ir Muzikos Dr-jos "Gabijos" gyvatavimo jubilėjus. Per tą laiką netik Amerikos, bet viso pasaulio lietuviai girdėjo apie "Gabijos" veikimą, o Bostono ir kitų Naujosios Anglijos miestų lietuviai gėrėjosi komp. M. Petrausko vadovaujamu "Gabijos" choru ir jos statomais veikalais.

Šių sukaktuvių paminėjimui pereitos subatos vakare Dudley Opera House svetainėje "Gabija" pastatė pirmą aktą "Fausto" ir "Birutė".

Einu į "Gabijos" jubilėjinį vakarą, anot tos pašakos, sielą papenėti. Žmonių salėje tik apie 400, bet tai rinktinė publika, na ir žinoma dolarinės vietas išpirkė. Matosi daug kareivių, kurie sugryžė iš armijos atskubėjo išvysti lietuvių veikalus perstatomus scenoje, kurie taipgi atėjo "sielą papenėti", išgirsti dailias melodijas, užmiršti granatų užimą, kanoulių trenksmą, sužėstų vaitojimą.

Komp. M. Petrauskas pianan suduoda, orchestra sugriežia, scena atsidengia, Jonas Velička, tenoras, traukia Fausto rolę. Publika tyiliai klausosi, gėrėsi.

Pasirodo raudonas velniukas, tai Rokas Mizara Mefistofelio rolėje. Na, jis kad paleido savo puikų basso, pasiulydamas Faustui jaunystę, kad išgauti jo parašą, o orchestra kad paspaudė stygas, kad paputė trubas, kad sudavė į bubnų, — tat ištiesų žmogus pasijunti teatre beesas, rimtai veikalą lošiant bežiurįs, sielą bemaitynas. Pasirodo p-lė Ona Čižiutė Margaritos ro-

lėje. Jai kalbėt nieko nereikia, tik trokštančiam jaunystės Faustui pasirodyti, ką ji puikiausiai atlošus pranyko. Už scenos dainavo choras.

"Birutėje" rolės tapo išpildytos sekančiai: Birutės — V. Putvinskaitė, Palangos Tėvunė — J. Palionis, I Brolio — P. Cvirka, II Brolio — P. Apšiega, Keistučio — V. Gegužis, Vaidylos — R. Mizara, Bernaičio — Čižukas, Zundšteino — A. Muraška, I Karžygio — M. Dulkė, II Karžygio — V. Račkauskas, Vilio — V. Kulikauskas, Klaus'o — J. Skiotas, Tarno — V. Kiadas, Lizdeikos — S. Kontautas, Krivės — A. Bendoraitis, Vaidelyčių: soprano — M. Langiutė, alto — A. Kalinauskiutė, I vaidelytės — P. Bagdoniutė, II Vaidelytės — C. Rupkaitė, III Vaidelytės — O. Kerdiejienė, Aukininkų — P. Kubiliunas ir P. Zokaitis, Lietuvos kareivių — P. Mikalajunas ir J. Jurgeliunas.

Žinoma Am. lietuvių dainininkė p-lė Putvinskaitė labai gerai atliko Birutės rolę ir "Gabija" labai gražiai pasielgė apdovanodama ją puikiu gyvų radastų bukietu.

Gražų išpuđį darė vaidelytės laike "Jums garbė, garbė dievaičiai".

Abelnai, lošimas publikai patiko ir didžiūma pripratusių artistų savo roles atliko puikiai. Tačiau Keistučiui truko režisieriaus nurodimų, o Zundšteinas dainavime klydo. Tai dvi didžiausios paklaidos, kurios jubilėjiniame vakare nelabai tiko, tuom labjau, kad "Birutė" "Gabija" pirmias yra geriau sulošus. Kad to ir mažesnių paklaidų išvengt, "Gabijai" reikalinga pasiskirt specialiai režisieriai, nes gerbiantys dailė recenzijų rašėjai visuomet privalo patėmyt įvykstančius trukumus, o neužsiganėdint pranešimu, kad bile nuostolio nėra, tai viskas kuopuikiausia.

Po šio jubilėjaus "Gabija" turėtų atsimint, kad ji yra viena iš didžiausių tos rūšies lietuvių įstaigų pasaulyje, turi žymiausių kompozitorių M. Petrauską kaip mokytoją, taigi ir choro dainavimas ir veikalų pastatymas, ir visų parengimų veimas turi but pavyzdinai atliekama, kad neduot progą įsivaizdinti menkiems choreliams ir grupelėms, joguei jie kelias giesmeles išmokę arba kokį veikalėlį pastatę jau gali vadinties augštai prasisiekusiais dailėje, jau jų nieks negal "subytit" etc., kaip kad šiandie dailės skraiste apkloję partizantiškus ragučius tuli žmonės protauja.

"Gabijai" reikalinga savo orchestra, nes šį kartą orchestrai užmokėta \$80.00 ir griežė neperpuikiai.

P. Grigaičio prakalbos. Pereitos nedėlios vakare So. Bostono teismo salėje į-

vyko p. P. Grigaičio prakalbos. Žmonių susirinko apie 400 ir ramiai klausėsi, kaip kalbėtojas pėrė kailį bolševikams ir spartakiečiams. Tą pačią dieną jis kalbėjo Cambridge, Mass. Ten bolševikai jį "bombardavo praktiško gyvenimo argumentais." So. Bostone jokio klausimo nieks nedavė, ir L. S. S. kuopa, kurioje didžiūma bolševikų, prie rengimo neprisidėjo.

Svečiai. Pereitoje pėtnyčioje "Sandaros" redakcijoje lankėsi kun. J. Žilinskas iš Washington, D. C. su p. Karbausku iš So. Bostono. Pereitą pamedėlį lankėsi p. P. Grigaitis, buvusias "Naujienu" redaktorius, su komp. M. Petrausku. TMD. NAA. reikalais lankėsi apskr. sekretorė p-nia Jurėnienė iš Norwood, Mass. Taipgi lankėsi p. J. Mokola ALTS. kp. pirm. iš Nashua, N. H.

Svarbus Am. Liet. T. Sandaros 7-tos kuopos mitingas atsibus Sandaros kambariuose, 409 Broadway, So. Boston, nedėlioį kovo 30, 1:30 v. p. p. Bus svarstoma du svarbus klausimai: Lietuvos laisvės klausimo reikalai ir budai mūsų tolimesnio veikimo. Į šį susirinkimą turi atsilankyti kiekvienas sandarietis ir atsivesti naujų narių, kuriems tiktai rupi tėvynės gerovė ir mūsų kuopos augimas.

Valdyba.

L. J. Ratelio svarbus susirinkimas atsibus 1 d. bal., 1919 m. 8 v. v. Liet. Salėj. To dēl visi nariai turite ateiti.

M. S. Biekša.

PARSIDUODA Rakandai. Įrengia 3 kambarius. Parsiduos labai pigiai, nes savininkai išvažiuoja į kitą miestą.

A. Traknis, 280 D st., S. Boston, Mass.

CAMBRIDGE, MASS. Prakalbos. Liet. Atstatymo Bendrovės įgaliotinis P. Bartkevičia kovo mėn. surengė prakalbas adv. F. J. Bagočiui. Publika į svetainę netilpo.

Tapo parduoti Liet. Atst. B. 30 sėrų.

Dar daug žada pirkti, tikimasi, kad Cambridge lietuvių greitoj ateityj parodys, ką jie gali. —K.

RAČIUNO NAUJI JUDANTI PAVEIKSLAI BUS RODOMI:

Subatos vak. kovo 29 d. Arion Salėje, 1915 Chateau st., N. Side Pittsburgh, Pa.

Nedėlios vak. kovo 30 d., Liet. Salėje, Thompson av., Donora, Pa.

Pėtnyčios vak. bal., 4 d. Šv. Petro ir Pov. salėj, 818 Washington ave., Braddock, Pa.

Nedėlios vak. Bal. 6 d., Lietuvių pobažnytinėj salėj, Sarah st., So. Side Pittsburgh, Pa.

Ketvergo vak. Bal. 10 d. Germania Varwaerts Turn Salėje, 1610 E. 55th st. Cleveland, Ohio.

Subatos ir nedėlios vak. Bal. 12 — 13 dd. Lietuvių pobažnytinėj salėj, Cardoni ir Washington av., Braddock Mich.

KONCERTAS!

Rengia "Liutosybės" Choras.

Subatoj, 29 d. Kovo-March, Lietuvių Tautiškame Name, Montello, Mass.

Dalyvaus geriausi dailės srityje veikėjai-dainininkai, kaip va: P-lė M. Jablonskiutė iš Worcester, p. Br. Simonavičius ir K. Simonavičienė iš Cambridge, Mass.; M. Petrauskas, R. Mizara ir daugelis kitų. Prie to choras išsimokino daug naujų, gražių dainelių, kurios bus pirmą kartą sudainuotos tik per šį koncertą. Todėl visi malonėkite atsilankyti. Tikietus pirkit iš anksto, paskui gali nelikt. Pradžia 7:45 v.v.

Su pagarba "LIUOSYBĖS" CHORAS.

BALIUS!

Rengia LSS. 60 kuopa

Subatoj, 29 d. Kovo-March, 1919. Pradžia nuo 7:30 vakare.

Kamp. E ir Silver sts. So. Boston, Mass.

Gerb. S. Bostono ir apielinkės visuomenė: — kviečiame kiekvieną į minėtą balių atsilankyti, nes bus gera orchestra ir visi turės progą pasilinksinti. Bus merginų iš sekamų miestų: Lawrence, Montello, Worcesterio, Norwoodo, Lynno, Haverhillio ir kitų. Taigi nepraleiskite progos. LSS. 60 k. Ko-tas.